

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की

दोस्रो पञ्च-वर्षीय विकास योजना

सन् २०२५-२०२९

Second Five Year Development Plan 2025-2029AD

सृजनाचोक, पोखरा ८, कास्की

फोन नम्बर: ०६१५७०३४७, ५७१७६२, ५७३५६५

इमेल: nrckaski@gmail.com

विषयसूची

क्र.सं.	शिर्षक	पे.नं.
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी आठौं विकास योजना (२०२१-२०२५) को समिक्षा	१
२.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाको प्रथम पञ्चवर्षीय विकास यो जनाको समिक्षा	३
३.	कास्की जिल्ला: एक भलक	६
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला शाखाको परिचयात्मक विवरण	८
५.	शाखाको अवस्था विश्लेषण	१६
६.	दोस्रो पञ्च वर्षीय विकास योजना (सन् २०२५-२०२९)	२२
७.	कार्यान्वयन योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य, अपेक्षित परिणाम, कार्यक्षेत्र, सूचक, कार्यतालिकार बजेट	२५
८.	अनुसुची-१ कार्यसमितिको विवरण	५४
९.	अनुसुची-२ कर्मचारीहरुको विवरण	५५
१०.	अनुसुची-३ दोश्रो पञ्च वर्षीय विकास योजना निर्माण समिति	५६
११.	अनुसुची ४ दोश्रो पञ्च वर्षीय योजना निर्माणमा संलग्न सहभागीहरु	५७
१२	Bibliography	५८

शुभकामना

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले आठौँ पंचवर्षीय योजना कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । त्यसैमा आधारित भई कास्की जिल्ला शाखाले दोस्रो पंचवर्षीय कार्यान्वयन योजना तर्जुमा गरी प्रकाशनमा ल्याएको छ । कास्की जिल्ला शाखाले गर्ने कार्यहरूलाई क्रमवद्ध गर्न, संकटासन्नताका क्षेत्रहरू पहिल्याउन र योजनावद्ध किसिमले कार्य सम्पन्न गर्न आवधिक योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका खेल्दछ । यस अवसरमा म कास्की रेडक्रस परिवारलाई हार्दिक बधाई तथा शुभकामना दिन चाहन्छु ।

यस दोस्रो विकास योजनाले रेडक्रसका स्वयम्सेवक अभियन्ताहरू समेत परिचालन गरी प्रकोप व्यवस्थापन, स्वास्थ्य, मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन तथा संस्थाको क्षमता अभिवृद्धिमाथि केन्द्रित रही प्राकृतिक, मानवीय तथा प्राविधिक प्रकोपहरूद्वारा उत्पन्न मानवीय पीडालाई सम्बोधन गर्न कास्की रेडक्रसलाई सक्षम बनाउने छ भन्ने विश्वास व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

कास्की रेडक्रसका सबै तहका कार्यकर्ताहरूको स्वयम्सेवी तथा समर्पणको भावना, संस्थागत इमान्दारिता, कुशल नेतृत्व र निष्पक्ष भूमिकाले कास्की रेडक्रसको छवि बढ्न गएको छ । कास्की रेडक्रसले उपलब्ध गराएका सेवाको सबैतिरबाट प्रशंसा भएको छ । बदलिँदो नयाँ परिस्थितिबाट उत्पन्न हुने समस्याहरूलाई सम्बोधन गर्न समेत रेडक्रस सचेत भई अगाडि बढ्नुपर्ने छ । प्रकोप पीडितहरूका आकांक्षाहरू सामना गर्न अभवठी सम्बेदनशील भई तदारुकतापूर्वक स्वाधीन, निष्पक्ष तथा तटस्थ संगठनका रूपमा आफ्नो छवि कायम गरी अगाडि बढ्नु अनिवार्य छ । विगतका समयमा यस शाखाले रेडक्रसका उदात्त भावना, आदर्श र सिद्धान्त अनुरूप मानवीय सेवाका क्षेत्रमा गरेको योगदानको स्मरण गर्दै कदर गर्दछु । शाखाले समुदायसंगै आवद्ध रहेर विताएका विगतका वर्षहरू आगामी दिनमा भन्नु उत्साहका साथ अगाडि बढ्न प्रेरणाका स्रोत बन्ने नै छन् ।

यसै सन्दर्भमा आवधिक योजनामा समेटिएका सूचनाहरू र योजनावद्ध कार्यक्रमहरूले यस संस्थालाई थप गतिशील बनाई अगाडि बढाउन महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने छ भन्ने विश्वास लिएको छु । योजनालाई यस रूपमा ल्याउने कार्यमा योगदान गर्ने व्यक्तिहरू धेरै हुनुहुन्छ । ती सबै व्यक्तिहरूप्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । यस योजनाको सफल कार्यान्वयनका लागि हार्दिक शुभकामना दिदै कास्की रेडक्रस परिवारप्रति बधाई सहित उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना व्यक्त गर्दछु ।

मिति : २०८१ चैत्र ३ गते ।

डोलराज पाण्डे
निर्वतमान सभापति नेरेसो कास्की
एवं
उपकोषाध्यक्ष
नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्रीय कार्यालय

सभापतिको मन्तव्य ।

मानवीय सेवामा समर्पित नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्कीले दिगो विकास तथा दीर्घकालीन योजनाले शुरुवात चालीसको दशकबाट शुरु गर्‍यो । हाल सम्म सात विकास योजना पुरा गरी आठौं विकास योजना उत्तरार्द्धमा रहेको छ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले प्रथम पटक २०१६-२०२० योजना तयार पारी लागु गरेको छ भने यो दोस्रो विकास योजना निर्माणमा र कार्यान्वयनको खाका तयार पारी अगाडि बढेको छ । त्यस्तै नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, गण्डकी प्रदेशले प्रथम विकास योजना २०२३-२०२५ तयार पारी कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ ।

कुनै पनि संस्थाको विकास योजनावद्ध तथा एकीकृत रूपमा सञ्चालन गर्न विकास योजना अति आवश्यक हुन्छ । देशको विद्यमान सामाजिक, राजनैतिक, आर्थिक, प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक अवस्थालाई हेरी विगतका विकास योजनाको उपलब्धिको मापन गर्दै आगामी योजनाको तर्जुमा गर्ने गरिन्छ । यसै आधारमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की शाखा जसले विपद्, स्वास्थ्य, मानवीय मूल्य तथा प्रवर्द्धन र संगठनत्मक क्षेत्रमा विगतमा हासिल गरेका उपलब्धिलाई आत्मसाथ गर्दै बेलाबेलामा आउने प्राकृतिक तथा गैर-प्राकृतिक विपद्को पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य र पुनःस्थापनाका क्षेत्रमा योजना बढाई कार्य गर्नु वान्छनीय थियो । सोही उद्देश्यका साथ प्रथम पञ्चवर्षिय योजना तयार पारिएको थियो । त्यसपछि यसको सिकाइले हाम्रो लागि मार्गदर्शन बनेको छ । योजना तयार हुनु मात्र ठुलो कुरा होइन योजना कार्यान्वयनको लागि बजेट दक्ष जनशक्ति र स्वयम्सेवी मानवका मनहरुको सक्रियता र लगन अपरिहार्य हुन्छ । विद्यमान स्रोत र साधनको अधिकतम प्रयोग गरी राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय परिस्थिति भित्र यस योजनालाई कार्यान्वयन गर्न सरोकारवालाको सक्रियता रहनेछैन ।

योजना कुनै पनि संस्था वा निकायको परिवक्ताको मापन गर्ने आधार भनेको त्यसको कार्यान्वयन र उपलब्धिको आधार नै हो । त्यसकारण नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की शाखाको सम्पूर्ण योजनाको सफल र प्रभावकारिताको कार्यान्वयनमा लाग्ने हो । प्राप्त उपलब्धिले जे आधारमा योजनाका सूचाङ्कको पुनर्मूल्यांकन गरी सहज कार्य सम्पन्न हुने अपेक्षा राखेको छ ।

डण्डराज शर्मा
सभापति
कास्की जिल्ला शाखा

संयोजकको कलमबाट.....

राष्ट्रव्यापी संगठन र स्वयंसेवकहरूको सञ्जालको सुदृढीकरण, परिचालन, सामुदायिक सहभागिता तथा बृहत्तर साभेदारीको माध्यमबाट विपद् पूर्व तयारीका साथै तथा संकट एवं आपत्कालीन परिस्थितिहरूमा मानवीय पीडा रोकथाम, निवारण र न्यूनीकरण गरी मानवीय पीडा कम गर्न, तत्काल राहत प्रदान गर्न, संकटासन्नतालाई कम गर्न र उत्थानशील समुदायको निर्माण गर्न एक मानवीय संस्थाको रूपमा नेपाल रेडक्रस रहदै आएको तथ्य जगजाहेर छ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको लक्ष्य प्राप्तिका लागि यसको सञ्जाल विस्तार गर्ने सन्दर्भमा कास्की शाखाको वि.स. २०२२ सालमा स्थापना भएको हो । यो शाखाले आफ्नो स्थापनाको ३ दशकसम्म सुस्त गतिमा सेवा प्रदान गरेता पनि वि.सं. २०५० देखि हालसम्म यो शाखा रेडक्रस अभियानका हिसाबले निकै कृयाशील शाखा भएको तथ्य नेरेसो केन्द्रीय समितिको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनलाई आधार बनाउन सकिन्छ।

कास्की शाखाले नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको दूरदृष्टि र दूरगामी लक्ष्य प्राप्तिका लागि आफ्नो गतिविधिहरू व्यवस्थित र योजनाबद्ध सञ्चालन गरी यस शाखाको समग्र विकास गर्ने उद्देश्यले वि.सं. २०१८ देखि योजनाबद्ध विकासको अवधारणा बमोजिम पहिलो पञ्चवर्षिय विकास योजना कार्यान्वयन समेत भैसकेको छ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला कार्यसमितिको बैठकले यस शाखाको उप-कोषाध्यक्ष विष्णुप्रसाद भण्डारीको संयोजकत्व र वरिष्ठ प्रशासन सहायक नबराज भण्डारी सदस्य रहेको २ सदस्यीय योजना तर्जुमा समिति बनाइएको र सो समितिले विभिन्न चरणमा सरोकारवालाहरूसँग अन्तर्क्रिया र परामर्शात्मक बैठकहरूको आयोजना र सोबाट प्राप्त सुझावहरूका आधारमा विभिन्न पक्षहरूसँग समन्वय गर्दै अहिले अन्तिम रूप दिन सकेकोमा खुसी व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

सन् २०२५ देखि २०२९ सम्मका लागि निर्माण गरिएको दोस्रो विकास योजना आगामी ५ वर्षको लागि नेरेसो कास्कीको मार्ग चित्रको रूपमा लिइने छ । यो योजनाले हामी को हौ?, अहिले हामी कहाँ छौं?, अबको ५ वर्षमा कहाँ पुग्ने छौं ?, र त्यस गन्तव्यमा कुन माध्यमबाट कसरी पुग्ने छौं?, जस्ता प्रश्नहरूलाई सहजै बुझाउने प्रयास गरिएको छ। कास्की रेडक्रसको दोस्रो योजना संयुक्त राष्ट्रसंघको सहस्राब्दी विकास लक्ष्यहरूमध्ये ९ वटा लक्ष्यहरू पहिलो लक्ष्य: गरिबी अन्त्य (No Poverty), दोस्रो लक्ष्य: भोकमरी अन्त्य (Zero Hunger), तेस्रो लक्ष्य: राम्रो स्वास्थ्य र कल्याण (Good Health and Well-

being) चौथो लक्ष्य: गुणस्तरीय शिक्षा (Quality Education), पाँचौ लक्ष्य: लैंगिक समानता (Gender Equality), छैटौ लक्ष्य: स्वच्छ पानी र सरसफाइ (Clean Water and Sanitation), एघारौ लक्ष्य: दिगो सहर र समुदायहरू (Sustainable Cities and Communities), तेह्रौ लक्ष्य: जलवायु कार्य (Climate Action), सोह्रौ लक्ष्य: शान्ति, न्याय र सबल संस्थाहरू (Peace, Justice, and Strong Institutions) सँग सम्बन्धित रहेको छ।

यस कार्यान्वयन योजनालाई व्यवस्थित गर्ने सन्दर्भमा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आठौ योजना (२०२१-२०२५) तथा कास्की शाखाको पहिलो योजना (२०१६-२०२०), नेपालको पन्ध्रौ योजना (२०१९।२०-२०२३।०२४) सँग तालमेल मिलाइएको छ। कास्की जिल्लाको अवस्थाको जानकारी, कास्की शाखाको स्रोत र साधनका बारेमा जानकारी एवम् सबल पक्ष र दुर्बल पक्षको समेत पहिचान गरिएको छ। विपद् तथा संकट व्यवस्थापन, स्वास्थ्य तथा सामुदायिक विकास, सञ्चार तथा मानविय मुल्य प्रवर्द्धन, संगठन तथा क्षमता विकास गरी ४ वटा कार्यक्षेत्र पहिचान गरिएको सो कार्यक्षेत्रको लक्ष्य, उद्देश्य, अपेक्षित परिणाम, कार्यक्षेत्र, सूचक, कार्यतालिका र बजेट जस्ता विषयमा रहेर ५ वर्षको योजना बनाइएको छ।

पहिलो योजनाको समयावधि सकिएको भण्डै ४ वर्षको अन्तरमा बनाउन लागेको यस दोस्रो योजना निर्माण समितिको संयोजकको भूमिका दिनु भएकोमा नेरेसो कास्की शाखाको बोर्डलाई हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्दछु साथै भाषा सम्पादनमा सहयोग गर्नहुने नेपाली विषयका विज्ञ कृष्णप्रसाद पोडेल तथा राजेश कुमार घिमिरे र दोस्रो विकास योजनाको कार्याशालामा उपस्थित भएका अनुसुची ४ का सहभागी र अनुसुची १ का जिल्ला कार्यसमिति र समस्त कर्मचारी परिवारलाई समेत हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्न चाहन्छु ।

विष्णुप्रसाद भण्डारी
संयोजक

नेरेसो कास्कीको दोस्रो योजना निर्माण समिति

१ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी

आठौँ विकास योजना (२०२१-२०२५) को समिक्षा

पृष्ठभूमि

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले सन् १९८४ देखि दीर्घकालीन योजना प्रक्रिया शुरु गरेको थियो । हालसम्म आठवटा विकास योजनाहरू कार्यान्वयनमा आइसकेका छन् । सन् २०२१-२०२५ सम्मका लागि तयार गरिएको आठौँ विकास योजना सन् २०२५ सम्मका लागि नेरेसोको मार्ग चित्र हो ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी अभियानका सिद्धान्त र आदर्श वाट निर्देशित भइ यी सिद्धान्तहरूलाई मानवीय पीडा कम गर्न मानवको जीवन र स्वास्थ्यको रक्षा गर्ने उद्देश्य का साथ “परिवर्तन ल्याऔँ : उत्थानशीलता निर्माण गरौँ” भन्ने उद्घोषका साथ तयार गरिएको आठौँ विकास योजना नेपाल सरकारको पन्ध्रौँ आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs) र रेडक्रस तथा रेडक्रिसेन्ट सोसाइटीहरूको अन्तर्राष्ट्रिय महासंघ (IFRC) को रणनीति २०३० संग अनुकूलन गरिएको छ ।

प्राथमिकता एवं उद्देश्य

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले वेलवेलामा तयार गरेका योजना तथा आठौँ विकास योजनाले सोसाइटीका रणनीतिक प्राथमिकताहरू, उद्देश्यहरू, मापनका सूचकहरू, परिमाणात्मक लक्ष्यहरू र मापनको विधि समेटलाई स्पष्ट परिभाषित गरेको छ । मानवीय सिद्धान्त, मूल्य, अन्तर्राष्ट्रिय कानून र कूटनीति, वित्तीय व्यवस्थापन र श्रोत परिचालनको सुदृढीकरण, विपद् व्यवस्थापन तथा प्रतिकार्य स्वास्थ्य एवम् सामुदायिक हेरचाहलाई मजबुत बनाउने तथा सुशासन र संगठन विकासको सवलीकरणलाई यस योजनाले आफ्ना रणनीतिक प्राथमिकताहरूका रूपमा परिभाषित गरेको छ । यस विकास योजनाका उद्देश्यहरूमा लाभग्राहीहरूको सन्तुष्टिको अनुभव बढाउने, आफ्ना सेवाको गुणस्तरमा सुधार गर्ने, नेपाल सरकारको विकास योजनामा सहयोग बढाउने, सोसाइटीको आमदानी वृद्धि गरी, परिचालन लागत घटाउने, रेडक्रस चिन्ह ब्राण्डको छविमा सुधार गर्ने, समयानुकूल प्रविधिमा सुधार गर्ने, स्वयम्सेवकहरूको सङ्ख्या र योगदान वृद्धि गर्ने, समुदायमा कार्यक्रम, परियोजना तथा सेवाको पहुँच बढाउन आफ्ना गतिविधिलाई थप क्रियाशील बनाउने जस्ता उद्देश्य एवं प्राथमिकता रहेका छन् ।

विश्वब्यापी चुनौती

विश्वब्यापी रूपमा बढ्दै गइरहेको जलवायु र वातावरणीय संकटले निम्त्याएको गंभीर प्रकारका प्रकोपहरूको बढ्दोक्रम र बढ्दो संकटासन्नताको असरलाई विश्वमा दीर्घकालीन मुद्दाका रूपमा रेडक्रस तथा रेडक्रिसेन्टको अन्तर्राष्ट्रिय महासंघले लिएको छ । महासंघले सदस्य सोसाइटीहरूसँग मिलेर १) जलवायु तथा वातावरणीय संकट २) थप विकसित हुँदैजाने सङ्कट र प्रकोप ३) स्वास्थ्य र भलाइमा बढ्दो अन्तर ४) वसाइसराई र पहिचान तथा ५) मूल्य शक्ति र समावेशिता गरी पाँचवटा क्षेत्रहरूमा कार्य गर्ने योजना बनाएकाले नेरेसोको आठौँ विकास योजनाका संस्थागत प्रयासहरू त्यसतर्फ क्रियाशील छन् ।

योजनाको मुख्य कार्यक्षेत्र

आठौँ विकास योजना योजनाले विपद राहत, मानवीय सहायता र सेवाहरूसँग सम्बन्धित प्रमुख मुद्दाहरूलाई सम्बोधन गरेको छ । यसले नेपाल रेडक्रस र नेपाल सरकारसँगको साभेदारीका लागि वलियो आधार निर्माण गर्न, अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरू, द्विपक्षीय एवम् बहुपक्षीय एजेन्सीहरू र सामुदायिक संगठनहरूसँग दीर्घकालीन मानवीय सहायता एवम् मानव विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमका लागि मदत पुऱ्याउने गरी योजना तर्जुमा गरेको छ । यो योजनाले सुशासन र पारदर्शिताको सुनिश्चितता गरेको छ । संस्थाले हालसम्म हासिल गरेका उपलब्धिहरू र अनुभवबाट निर्देशित हुनुका साथै नवप्रभावी र अग्रगामी (Innovative & Forward Looking) छ । रेडक्रसलाई महिला र युवाहरूद्वारा मजबुत बनाउन, उत्थानशील समुदायहरूको निर्माण गर्न प्रमुख भूमिका खेल्ने कुरालाई जोड दिएको छ । सामुदायिक हेरचाह र मानव जीवनमा सकारात्मक परिवर्तनसँग सम्बन्धित विषयहरूमा सार्थक प्रभाव पार्न युवा तथा महिलाहरूको क्षमता प्रवर्द्धन गर्न यो योजना लक्षित छ । यो योजनाले रेडक्रसका कार्यक्रमहरूलाई आर्थिक रूपमा दिगो बनाउने र संचालनमा प्रभावकारिता ल्याउन नयाँ दृष्टिकोण अवलम्बन गरेको छ ।

आर्थिक पक्ष

यो योजनाका लागि कूल बजेट ने.रु. ५ अर्ब निर्धारण गरिएकोमा बजेटको ३७ प्रतिशत स्वास्थ्य र सामुदायिक हेरचाहका लागि ३१ प्रतिशत सुशासन र संगठन विकासका लागि र १० प्रतिशत मानवीय सिद्धान्त, मूल्य र अन्तर्राष्ट्रिय कानून र कूटनीतिका लागि विभाजन गरिएको छ । कूल बजेटको ७८ प्रतिशत भाग वाह्य श्रोतबाट र २२ प्रतिशत आन्तरिक श्रोतबाट व्यवस्थपन गर्ने योजना गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन र सिंहावलोकन

निर्धारण गरिएका दुरदृष्टि, दूरगामी लक्ष्य र मूल्यहरू वमोजिम गन्तव्यमा पुग्न नेरेसोले संस्थाको रणनीतिक कार्यसम्पादनको अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा समिक्षा गर्ने योजना बनाएको छ । साथै संस्थाको दक्षता, प्रभावकारिता, सान्दर्भिकता, सुसंगतता, समेटेको क्षेत्र, दिगोपन र मानवीय कार्यका प्रभावहरूको लेखाजोखाको यस योजनासँग तालमेल हुने मध्यावधि र अन्तिम मूल्याङ्कन गर्ने समेत लक्ष्य तय गरेको छ ।

२ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाको प्रथम पञ्चवर्षीय विकास योजनाको समिक्षा

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाको प्रथम पञ्चवर्षीय योजना सन् २०१६ मा निर्माण भई कार्यान्वयनमा आएको थियो । नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको सातौँ विकास योजना पाँच वर्षका निम्ति मार्गचित्र थियो । अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रस अभियानको एक सदस्य संस्थाको रूपमा रहेको नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मानवता, निष्पक्षता, स्वाधीनता, तटस्थता, ऐच्छिक सेवा, एकता र विश्वव्यापकता जस्ता अभियानका सिद्धान्तहरूबाट निर्देशित भइ यी आधारभूत सिद्धान्तहरू अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून (चौथो जेनेभा कन्भेन्स जस्ता) सँग पनि निकटतम रूपमा जोडिएका छन् सिद्धान्तहरू सर्वव्यापी रूपमा स्वीकार गरिएका आचारसंहिता, प्रतिबद्धता र मुख्य मापदण्डलगायत आइसिआरसीको आचारसंहिता, मानवीय घोषणापत्र (Humanitarian Charter) र मानवीय प्रतिकार्यमा न्यूनतम मापदण्ड र गुणस्तरीयता र जवाफदेहितामा प्रमुख मानवीय मापदण्ड (Core Humanitarian Standard-CHS) का लागि आधारहरू हुन् ।

कास्की जिल्ला शाखाको प्रथम पञ्च-वर्षीय कार्यान्वयन योजनामा उल्लेखित मुख्य कार्यहरूले राखेको लक्ष्य, उद्देश्य र आशा गरेको उपलब्धिहरू प्राप्तिका लागि स्थानीय आवश्यकतालाई ध्यानमा राखी साथै अन्तर्राष्ट्रिय महासंघको दीर्घकालीन विकास लक्ष्य (Sustainable Development Goal) लाई समेत मध्यनजर गरी सुक्ष्म अन्तर्राष्ट्रिय र बहिय परिवेशको विश्लेषण गरी उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम प्रयोग गरी आफ्ना निकायहरूलाई सबलीकृत र क्रियाशील बनाउन योजनाले महत्वपूर्ण योगदान पु-यायो मानवीय मूल्यको प्रवर्द्धन प्रचार प्रसारमा आयम थपेको छ ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की जिल्ला शाखाको प्रथम पञ्च-वर्षीय कार्यान्वयन योजना (सन् २०१६ – २०२०) का दूरदृष्टि, दुरगामी उद्देश्य, लक्ष्य, उद्देश्य, आसा गरेका उपलब्धिहरू निम्न अनुसार रहेका थिए सो को हासिल गरेका प्रगति निम्नानुसार रहेको छ ।

दूरदृष्टि

सांगठनिक सुदृढीकरण गर्दै सकंटासन्नतामा परेका समुदायलाई सरोकारवालाहरूको सहकार्यमा रेडक्रसको मानवीय मूल्य र मान्यताका आधारमा दक्ष स्वयंसेवकहरूको अधिकतम परिचालन गरी दीगोरूपमा मानवीय पिडा कम गर्न समावेशिताका आधारमा उत्थानशिल समुदायको विकास ।

दुरगामी उद्देश्य

सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गरी समावेशिताका आधारमा सांगठनिक सुदृढीकरणको माध्यमबाट सबल र सक्षम उत्थानशील समुदायको निर्माण ।

रणनीतिक लक्ष्य

संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि भई मानवीय सेवाका क्षेत्रमा सहकार्य मार्फत संकटासन्न समुदायको संकटासन्नता, जोखिम र खतरामा अल्पीकरण भई उत्थानशील समुदायको निर्माणमा क्रमिक सुधार ।

रणनीतिक उद्देश्य

१. संकटासन्नताको अवस्था विश्लेषण गरी पूर्वतयारी, अल्पीकरण, खोज तथा उद्धार, राहत साथै पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणद्वारा संकटासन्नातामा रहेका समुदायको जीवन यापन गर्ने क्षमतामा अभिवृद्धि ।
२. स्वास्थ्यसेवा र सामुदायिक विकास कार्यक्रम मार्फत् स्वस्थ र सम्मुन्नत समुदायको निर्माणमा सहयोग ।
३. प्रचारप्रसार तथा बकालत मार्फत आधारभूत सिद्धान्तको कार्यान्वयनद्वारा मानवीय मूल्य र मान्यताको प्रवर्द्धन गरी समुदायमा समावेशीकरणको मूलधारलाई कार्यान्वयन गर्ने क्षमतामा अभिवृद्धि ।
४. सक्षम सांगठनिक संयन्त्रको विकास गरी प्रभावकारी सेवा प्रदान ।

प्रथम पञ्चवर्षीय कार्यान्वयन योजना सन् २०१६ वाट २०२० सम्मको हासिल गरेका उपलब्धिहरु :

क. विपद् तथा संकट व्यवस्थापन

१. यस अवधिमा ५ वटा कास्की जिल्लाको जिल्ला स्तरीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माणमा सहयोग ।
२. शहरी विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि पोखरा महानगरपालिकाको विपद् व्यवस्थापन ऐन निर्माणमा सहयोग ।
३. कास्की शाखा र उपशाखामा १ करोडको विपद् राहतकोष स्थापन गर्ने योजना अनुरूप ५५ प्रतिशत हासिल भयो ।
४. उत्थानशील नगर प्रवर्द्धन र सहभागिता कार्यक्रम मार्फत् संकटासन्न समुदायमा रहेका १२० जना अगुवा कार्यकर्ताले बहसपैरवी गरी समुदायमा हुन सक्ने पूर्वतयारी गतिविधिहरुमा सञ्चालन गरेका ।
५. शाखा, उपशाखा तथा जुनियर यूवा सर्कल र अन्य स्वसेवकहरु गरी ५०० जनालाई खोज उद्धार तालिम प्रदान गर्ने योजना भएतापनि १० प्रतिशत मात्र उपलब्धि हासिल भयो ।

ख. स्वास्थ्य र सामुदायिक विकास

१. रक्तसंचार भवन निर्माण प्रकृया शुरु भई सम्पन्न भएको ।
२. सामुदायिक विकास अन्तर्गत खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना, उत्थानशील नगर प्रवर्द्धन र सहभागिता कार्यक्रम, सुधारिएको चुलो कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
३. गण्डकी प्रदेश सरकारसंगको सहकार्य तथा समन्वयमा निः शुल्क रगत वितरण प्रकृया शुरुभएको ।
४. अपतकालिन स्वास्थ्य सेवा अर्न्तगत कोभिड १९ को समयमा निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिएको ।

ग. संचार मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन

१. रेडक्रस सिद्धान्त र अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनको प्रचार प्रसार गरी कास्की शाखाले गरेका रेडक्रस गतिविधिहरूमा समावेशी र सम्मानजनक सहभागिता रहेको ।

घ सांगठनिक तथा क्षमता विकास

१. सदस्यता संख्या २० प्रतिशतले वृद्धि भएको र संगठन अन्तर्गत एक शाखा ४८ उपशाखा र २०० जुनियर तथा यूवा सर्कल रहेको ।
२. अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमण मार्फत स्वसेवकहरूको क्षमता विकास भएको ।
३. स्वसेवकहरूलाई नियमित विषयगत तालिम संचालन भएको ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाको प्रथम पञ्चवर्षीय योजनाको शुरु सन् २०१६ वाट प्रारम्भ गरी २०२० सम्म कायन्वयन चरणमा रहेको थियो । कार्यान्वयन चरणमा रहेको वेला विभिन्न प्रकोप, कोभिड १९ जस्तो महामारीको कारण केहि प्रभाव परेता पनि नियमित सेवालाई प्रभावकारी बनाईएको थियो । स्वयंसेवक तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गर्न समायानुकूल तालिम तथा प्रशिक्षण प्रदान गरी अभिलेखीकरण गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

३ कास्की जिल्ला: एक भलक

३.१ भौगोलिक स्थिति

कास्की जिल्ला भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, प्राकृतिक, सांस्कृतिक, तथा धार्मिक, रूपले परिचित अन्नपूर्ण हिमश्रृङ्खलाका काखमा रहेको अत्यन्तै सुन्दर जिल्ला हो। नेपालको संविधान २०७२ अनुसार कास्की जिल्ला गण्डकी प्रदेश अन्तर्गत पर्दछ। यस प्रदेशमा ११ वटा जिल्लाहरू समावेश गरी गण्डकी प्रदेश नामकरण गरिएको छ। यस प्रदेश भित्र गोरखा, लमजुङ्ग, तनहुँ, कास्की, मनाङ्ग, मुस्ताङ्ग, पर्वत, स्याङ्गजा, म्याग्दी, बाग्लुङ्ग, र नवलपरासी(बर्दघाट सुस्ता पूर्व) जिल्लाहरू पर्दछन्। यस प्रदेशको राजधानी कास्की जिल्लामा रहेको पोखरामा पर्दछ। यस जिल्लाको सम्पूर्ण भू-भागलाई सप्तगण्डकी, सेती, मोदी, मादी र तिनका सहायक नदी तथा खोलाले उत्तरी भूभाग हुदै दक्षिण तर्फ प्रवाहित गरेका छन्। यो जिल्ला मध्ये पहाडी पर्यावरणीय प्रदेशमा परेता पनि जिल्ला भित्रका थुप्रै भू- भाग उच्च हिमाली क्षेत्रमा छन्। यो जिल्लाको आकार वृत्ताकार छ भने फैलावट करिब ४५० मिटर, सेती नदीको कोत्रे स्थित गल्छी करिब ५५० मिटर र मोदी नदीको विरेठाँटी नजिक लगभग ९५० मिटर उँचाइमा यस जिल्लाको होंचो भाग अवस्थित छ। उत्तरको अग्लो हिमश्रृङ्खला सधैं हिउँले ढाकी रहन्छ र ११ वटा विभिन्न हिमशिखरहरू ७,००० मिटर भन्दा बढी उचाइका छन्। यी मध्ये अन्नपूर्ण द्वितीय(८,०९१) मिटर यसै जिल्लाको उत्तर पश्चिम सिमानामा पर्दछ भने माछापुच्छ्रे (६,९९३ मिटर) जिल्लाको उत्तरी मध्य भागमा पर्दछ।

यस जिल्लाले २०१७ वर्ग कि.मि. क्षेत्रफल ओगटेको छ। स्याङ्गजा, तनहुँ, लम्जुङ्ग, मनाङ्ग, म्याग्दी र पर्वत जिल्लासंग सिमाना जोडिएको यस जिल्लाको भौगोलिक अवस्थिति २८°.५ उत्तरी अक्षांश देखि २८°.३५ उत्तरी अक्षांश सम्म र ८३°.४९ पूर्वी देशान्तर देखि ८४°.१७ पूर्वी देशान्तर सम्म फैलिएको छ।

यस जिल्लाको प्राकृतिक सौन्दर्य, दृश्य, संस्कृत आदिले विभिन्न देशका पर्यटकहरू आकर्षित गर्दछ। यहाँको रमणीय दृश्य र स्थलहरूको कारणले गर्दा पर्यटकीय क्षेत्र बनेको छ। यस जिल्लामा एक महानगरपालिका र चार वटा गाउँपालिका छन्। यस जिल्ला समुद्र सतहबाट ४५० देखि ८०९१ मिटर सम्मको उचाईमा रहेको छ। भौगोलिक विवरण अनुसार यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल २,०१,७०० हेक्टर भएकोमा ४०,००० हेक्टर आवादी क्षेत्रफल (२०५.०)हिउँले ढाकेको क्षेत्रफल ११,५९२ हेक्टर(५.७४५),वन क्षेत्र ८०,६०६ हेक्टर (३९.४६५) र विविध वाक्छो नदि,चट्टान,पहरा,प्रती ६,६११ (३०.५) पर्दछ।

३.२ हावा पानी

कास्की जिल्लाको उत्तर हिमालय श्रृंखला सहितका जिल्लाहरू जोडिएका र करीव हिमालको फेदीमा रहेको ले हिमाली क्षेत्रमा जाडोमा अत्यन्त चिसो (शीतोष्ण) हावापानी र पोखरा महानगरपालिका र छेउछाउका समनान्तर एवं मध्ये पहाडी भू-भागमा समशीतोष्ण खालको हावापानी पाइन्छ। तर अधिकांश गाउँपालिकाहरू पर्वतीय प्रदेश मै भएकोले न जाडो न गर्मी समशीतोष्ण खालको मनसुनी हावापानी पाईन्छ। वर्षा जेष्ठ, असार महिनामा शुरु भै भदौ असोजमा समाप्त हुने र गर्मी महिनाको तुलनामा जाडो महिनामा कम वर्षा हुने गर्दछ। जिल्लामा अधिकतम तापक्रम अप्रिल महिनामा ३३ से. सम्म र न्यूनतम तापक्रम जनवरीमा ५.६० से. सम्म पोखरा वरपरको भू-भागमा पाइन्छ। हिम श्रृंखलाका नजिक र हिउँले ढाकेको क्षेत्र तथा वस्तीहरूमा यो भन्दा धेरै कम तापक्रम रहेको हुन्छ।

३.३ जनसंख्या

वढ्दो सहरीकरण स्वास्थ्यसेवा, शिक्षा, यातायात, संचारका कारण सहर केन्द्रित वसाइ सराइ वढ्दो अवस्थामा छ भने ग्रामीण क्षेत्रका वस्तीहरुमा जनसंख्या दर केही घट्दो अवस्थामा रहेको छ । वि.स २०७८ को जनगणना अनुसार यस जिल्लामा २९२७९१ (४८.८ प्रतिशत) जना पुरुष र ३०७२६० (५१.२ प्रतिशत) जना महिला गरी ६०००५१ रहेको पाइन्छ । घरधुरी संख्या १६०६५१ रहेको छ । यस जिल्लामा ब्राहमण, क्षेत्री, गुरुङ्ग, मगर, नेवार, थकाली, कामी, दमै, सार्की आदि जातका मानिसहरु मुख्य रुपमा यहाँ वसोवास गर्दछन् ।

४ नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला शाखाको परिचयात्मक विवरण

४.१ कास्की जिल्ला शाखा

अन्तराष्ट्रिय रेडक्रस अभियानको एक सदस्यको रूपमा रहेको नेपाल रेडक्रस सोसाइटी आफ्ना आधारभूत सिद्धान्तलाई मार्गदर्शन बनाई मानवीय सेवामा निरन्तर क्रियाशील छ । सामाजिक तथा मानवीय हिसावले विश्वव्यापी रूपमा प्रतिष्ठा आर्जन गरेको रेडक्रस यसैको शाखा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला शाखाको स्थापना वि सं २०२२ मा (अंचल शाखाको रूपमा) भएको थियो । यसको कार्यालय पोखरा महानगरपालिका, वडा ८, सिर्जनाचोकमा रहेको छ । दुई रोपनी पन्ध्र आना जग्गामा कार्यालय भवन रहेको छ । यसरी नै प्रदेश स्तरको रक्तसंचार भवन निर्माण भएको अवस्थामा छ । कार्यालय रहेको तालिम हलमा तालिमको लागि अत्यावश्यक सबै आधुनिक सामग्रीको व्यवस्था रहेको छ । पोखरा महानगर पालिका वडा नं ८ सृजनाचोकमै अत्याधुनिक रक्तसंचार भवन निर्माण गरी रक्तसंचार सेवा प्रारम्भ भएको छ भने पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय अस्पतालको हाता भित्र रक्तसंचार सेवा युनिट मार्फत् सेवा प्रदान गरिदै आएको छ ।

४.२ उपशाखाहरु अवस्था:

नेपाल सरकारको राज्य पुनर्संरचना संगै उपशाखाहरु सोहि अनुसार पञ्जीकृत गरिएको छ । सबै भन्दा वढी पोखरा महानगरपालिका भित्र ३१ वटा उपशाखा रहेका छन् । कास्की जिल्लाका अन्य ४ पालिकाहरुमा अन्नपूर्ण गा.पा भित्र ४ वटा, माछापुच्छ्रे गा.पामा ५ वटा, रुपा गा.पामा ४ वटा, मादी गा.पा मा ४ वटा गरी ४८ वटा उपशाखा क्रियाशील छन् । जसमा पोखरा-१, पोखरा-२ र ३, पोखरा-४, पोखरा-५, पोखरा-६, पोखरा-७, पोखरा-८, पोखरा-९, पोखरा-१०, पोखरा ११, पोखरा १२ पोखरा १३, पोखरा-१४, पोखरा-१५, पोखरा-१६, पोखरा-१७, पोखरा-१८, पोखरा-१९, पोखरा-२०, पोखरा-२१, पोखरा-२२, पोखरा-२३, पोखरा-२४, पोखरा-२५, पोखरा-२६, पोखरा-२७, पोखरा-२८, पोखरा-२९ र ३०, पोखरा-३१, पोखरा-३२, पोखरा-३३, मादी १ र २, नामारजुङ्ग, मादी ३,४,५ र ११ ताङ्गतिङ्ग, मादी ६ र ७ सिल्दजुरे, मादी ८,९,१०,१२, मिजुरेडाँडा, रुपा ६ थुम्की, रुपा ३,४,५ देउराली, रुपा ७ हंसपूर, रुपा ६ रुपाकोट, माछापुच्छ्रे १ र २ सार्दिखोला, माछापुच्छ्रे ३ घाचोक, माछापुच्छ्रे ४ लाहाचोक, माछापुच्छ्रे ६,७ र ८ धिताल, माछापुच्छ्रे ५ रिभान, अन्नपूर्ण १,२, ३ ढिकुरपोखरी, अन्नपूर्ण ४,५ सल्यान, अन्नपूर्ण ६,७ लुम्ले, अन्नपूर्ण ८-११ दाङ्सिङ्ग रहेका छन् । मानवीय सेवामा अत्यन्तै क्रियाशील रहि समुदाय स्तरमा काम गरिरहेका छन् ।

४.३ युवा तथा जुनियर रेडक्रस सर्कलहरु

नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको अभिन्न अङ्गको रूपमा रहेको जुनियर तथा युवा सर्कलमा युवाहरुलाई विशेषगरी स्वयंसेवाको रूपमा, नेतृत्वदायी भूमिकामा र लाभान्वितका रूपमा आवद्ध गराई सस्थाको लक्ष्य हासिल गर्नमा योगदान प्राप्त गर्नुका साथै विकास तथा सेवामा परिचालन गराउनु जुनियर तथा युवाको मुल लक्ष्य हो । रेडक्रसका अभिन्न अंगका रूपमा रहेका जुनियर तथा युवा रेडक्रस सर्कलहरु विद्यालय स्तर तथा समुदायमा अत्यन्तै क्रियाशील भएर काम गरिरहेका छन् । यस शाखामा हाल १५० जुनियर

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

रेडक्रस सर्कल र १२ वटा यूवा रेडक्रस छन् । विपद् व्यवस्थापन, स्वास्थ्य क्षेत्र, सरसफाई जस्ता क्षेत्रमा गतिविधि संचालन गरी समुदायमा समेत जनचेतनाका गतिविधिहरु निरन्तर गरिरहेका छन् ।

४.४ कास्की शाखा अर्न्तगतका विषयगत समितिहरु

सस्थालाई क्रियाशील गराउन विभिन्न विषयगत समिति मार्फत काम गरी क्रियाशील रहेका छन् ।

१. संगठन विकास समिति,
२. आर्थिक तथा स्रोत परिचालन समिति,
३. सञ्चार तथा मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन समिति,
४. सामुदायिक विकास समिति,
५. स्वास्थ्य समिति,
६. विपद् व्यवस्थापन समिति,
७. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति,
८. जुनियर, युवा समिति,
९. प्राथमिक उपचार तथा जनशक्ति विकास समिति,

१ संगठन विकास कार्यक्रम,

- ❖ सङ्गठन व्यवस्थापन
- ❖ सदस्यता वितरण तथा व्यवस्थापन
- ❖ कार्यालय व्यवस्थापन

२ विपद् व्यवस्थापन कार्यक्रम

- ❖ जनचेतना अभिवृद्धि,
- ❖ पूर्वतयारी
- ❖ अल्पीकरण
- ❖ खोज, उद्धार र राहत
- ❖ पुनःस्थापना
- ❖ पुनःनिर्माण
- ❖ जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी चेतना
- ❖ पारिवारिक पुनर्स्थापना कार्यक्रम
- ❖ ट्रेसिड सेवा

२ स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम,

- गुणस्तरीय रक्तसंकलन प्रशोधन, भण्डारण तथा वितरण, सेवा प्रवाह
- नियमित एम्बुलेन्स सेवा
- स्वास्थ्य शिविरहरु

- निशुल्क रगत वितरण सेवा
- महामारी सचेतना तथा नियन्त्रण कार्यक्रम

३ सामुदायीक विकास कार्यक्रम

- ❖ खानेपनी तथा सरसफाई कार्यक्रम
- ❖ सुधारिएको फलामे चुलो कार्यक्रम

४ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यक्रम,

- ❖ रेडक्रस ज्ञानको प्रचार प्रसार
- ❖ क्षमता विकास कार्यक्रम
- ❖ उपशाखामा उपसमिति गठन र परिचालन
- ❖ सीप विकास तालिम

५ आर्थिक स्रोत परिचालन कार्यक्रम

- ❖ आर्थिक नीति निर्माण
- ❖ कोष परिचालन
- ❖ नियमित आय आर्जनका कार्यक्रम
- ❖ विशेष कोष वृद्धि कार्यक्रम
- ❖ चिह्न सहयोग
- ❖ अपील
- ❖ चन्दा संकलन अभियान

६ जुनियर, युवा कार्यक्रम

- ❖ जुनियर, युवा परिचालन
- ❖ अतिरिक्त क्रियाकलाप
- ❖ प्राथमिक उपचार सेवा
- ❖ विपद् सहयोग
- ❖ शैक्षिक सहयोग कार्यक्रम
- ❖ तालिम तथा कार्याशाला
- ❖ रेडक्रस प्रदर्शनी
- ❖ पारस्परिक सम्बन्धको विकास
- ❖ विकासका गतिविधिहरु सञ्चालन
- ❖ स्वास्थ्य शिक्षा र चेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम

७ मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन र प्रसार कार्यक्रम

- ❖ रेडक्रस ज्ञान र सिद्धान्तको प्रसार

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

- ❖ प्रकाशन
- ❖ प्रसारण
- ❖ अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनको प्रसार
- ❖ रेडक्रस चिन्हको प्रयोग

द. प्राथमिक उपचार सेवा कार्यक्रम

- ❖ प्राथमिक उपचार स्वयंसेवक उत्पादन
- ❖ आकस्मिक प्राथमिक उपचार सेवा
- ❖ आय आर्जनका लागि प्राथमिक उपचार तालिम
- ❖ प्राथमिक उपचार स्वसेवक परिचालन
- ❖ प्राथमिक उपचार सेवा प्रदान
- ❖ दक्ष जनशक्ति उत्पादनका लागि तालिम

४.५ विपद् व्यवस्थापन

वाढी, पहिरो, आगलागी, हुरी वतास, चट्याङ तथा सडक दुर्घटना लगाएका प्रकोपका कारण यस कास्की जिल्ला भित्र वर्षेनी विपदका कारण धनजनको क्षति भइरहेको अवस्था छ। संकटासन्न समुदायको जोखिम कम गर्ने विभिन्न गतिविधिहरू मार्फत् नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला शाखाले विपद्मा पूर्वतयारी, र प्रतिकार्यका गतिविधिहरू संचालन गर्दै आएका छौं। विपद्मा प्रभावित परिवारहरूलाई तत्काल राहत पुगोस भन्ने उद्देश्यले नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्रीय गोदामघर संग समन्वय सगै जल्ला शाखाको आफ्नै श्रोत साधन र जिल्ला स्थित सरोकारवाला संघ संस्था दातृ निकायहरूसंगको सहयोग र सहकार्यमा जिल्ला शाखा परिसरमा बढीमा १०० परिवारको लागि गैह्र खाद्य सामग्री भण्डारण गर्ने क्षमता रहेको छ। जिल्ला तथा स्थानीय स्तरमा सरोकारवालाहरूसंग समन्वय गरी विपद् प्रभावित व्यक्ति र समुदायलाई तत्काल राहत तथा उद्धारका कार्यहरू गरिदै आएका छन। संकटासन्न समुदायको पहिचान, समाङ्गन तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि जिल्ला शाखाले विभिन्न दातृ निकायको सहयोगमा तपशिलका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेको छ।

- प्रारम्भिक तथा द्वितीय सूचना संकलन
- विपद् पूर्वतयारी तथा अल्पीकरण
- खोज तथा उद्धार र प्राथमिक उपचार, राहत वितरण पुनःस्थापना र पुनः निर्माण
- पारिवारिक सम्पर्क पुनःस्थापना तथा पुनः निर्माण गतिविधि
- आकस्मिक प्राथमिक उपचार
- शव व्यवस्थापन
- क्षमता विकासका गतिविधि

४.६ स्वास्थ्य सेवा

समुदायमा हुन सक्ने विभिन्न सने रोग तथा नसने रोगका वारेमा जनचेतनामुलक गतिविधिहरू सगै नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की जिल्ला शाखाले आफनो स्थापना काल देखि नै संकटासन्न समुदायलाई लक्षित

गर्दै विभिन्न जनस्वास्थ्य सेवाका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आइरहेको छ । कास्की जिल्ला भित्र तथा आसपासका जिल्लाहरुका सरोकारवालाहरुको सहयोगमा रगत संकलन, रक्त परीक्षण ,भण्डारण र वितरण गर्ने कार्य भइरहेको छ । गण्डकी प्रदेश सरकारको सहयोगमा २०७८ फाल्गुन १ गते देखि रगतको अवस्यकताका कारण छटपटाइरहेका विमारीहरुका लागि निशुल्क रगत वितरण गर्दै आएको छ । जिल्ला शाखाले कोभिड १९, डेङ्गु जस्ता महामारीजन्य विपद्को समयमा आफ्ना स्वसेवक परिचालन गरी समुदायमा जनचेतना, खोप कार्यक्रममा सहयोग जस्ता गतिविधिहरुमा प्रत्यक्ष सहभागी भई स्थानिय सरकारलाई सहयोग गर्ने कार्यमा निरन्तर दिएका छ । प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्ति उत्पादन गरी नियमित रुपमा प्राथमिक उपचार सेवा प्रदान गर्दै आएका छौ ।, समुदायमा आधारित स्वास्थ्य सेवा, खानेपानी तथा सरसफाइ, सामुदायिक विकास, आधारभूत स्वास्थ्य सेवा जस्ता गतिविधिहरु संचालन गर्दै आइरहेको छ ।

४.७ रेडक्रस प्रचार प्रसार

रेडक्रसका मानविय मूल्य प्रवर्द्धनलाई सहित आफ्ना आदारभूत सिद्धान्तहरुमा अधीनमा रहि आफ्ना स्वसेवक तथा आम समुदायममा मानवीय मूल्यको प्रवर्द्धन गर्नुका साथै अन्तराष्ट्रिय मानवीय कानूनको-सम्बन्धमा जिल्ला शाखाले विभिन्न माध्यमद्वारा सर्वसाधारणहरु तथा सरकारी र गैरसरकारी निकाय समक्ष संचार र समन्वयको कार्य गर्दै आइरहेको छ । प्रकाशन, रेडियो प्रचार प्रसार, संचार सम्पर्क, प्रेस बैठक आदिद्वारा रेडक्रस सिद्धान्त, जेनेभा महासन्धि, लैंगिक समानता र सीमान्तकृत् वर्गलाई विना भेदभाव संचारको पहुँच पुऱ्याको छ ।

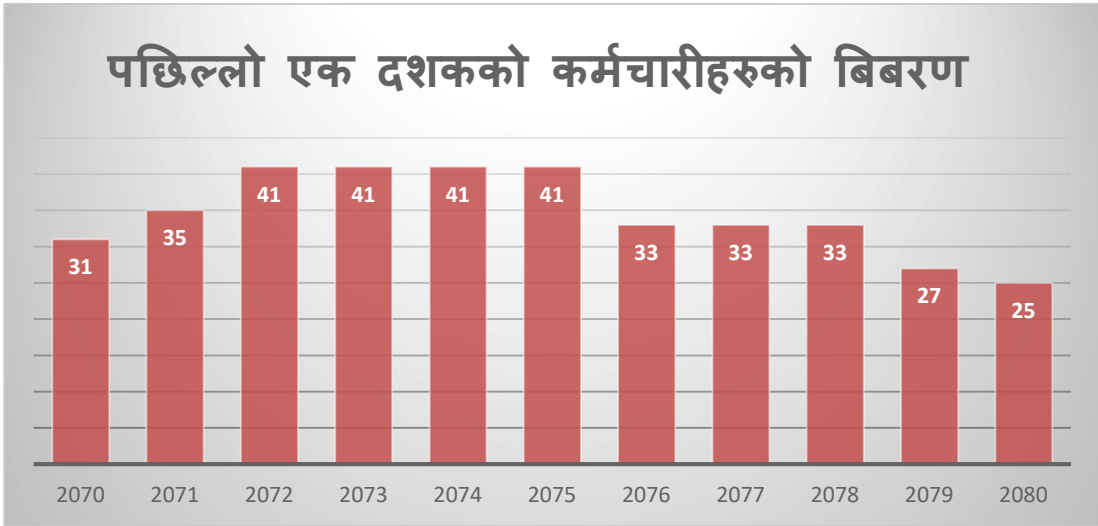
४.८ संगठन विकास

कास्की जिल्ला शाखा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको एक अंग हो । यस शाखाको सांगठनिक स्वरुप निम्न अनुसार रहेको छ ।

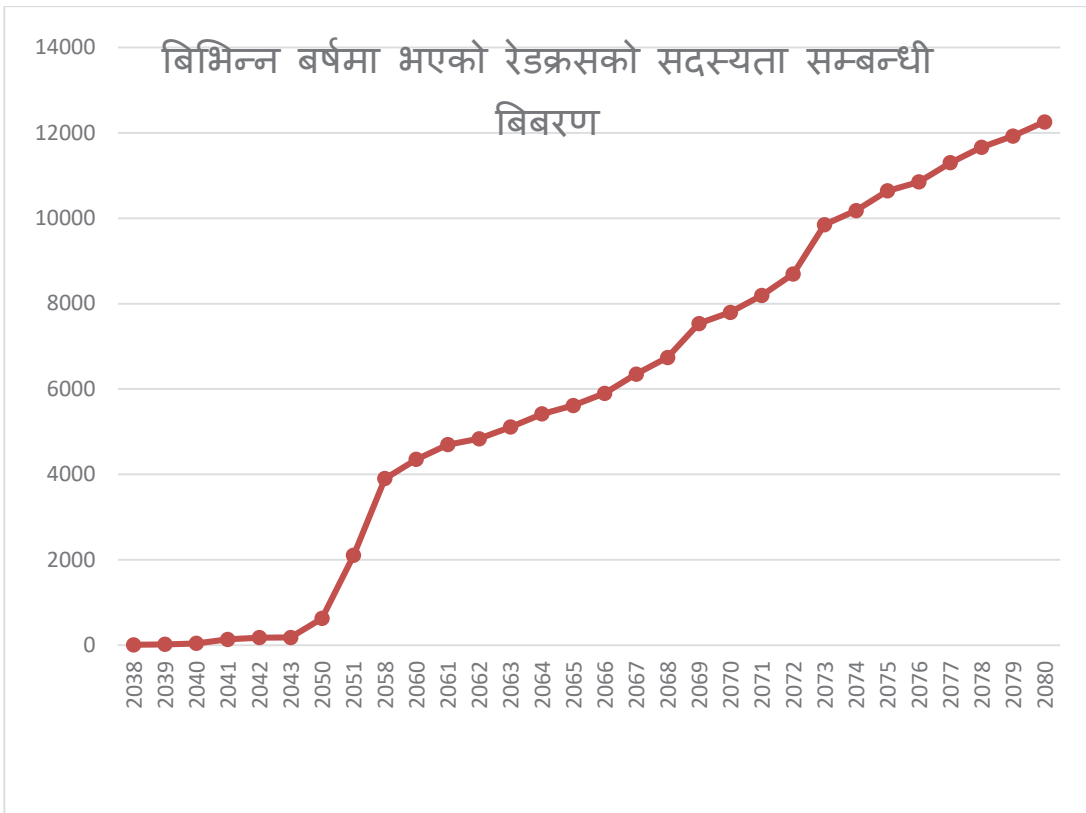
(क) सदस्यता	(ख) सांगठनिक विवरण	(ग) कर्मचारी विवरण
<ul style="list-style-type: none"> ● यशस्कर सदस्य: ५३ ● विशिष्ट सदस्य: २६४ ● आजीवनसदस्य: ११८२३ ● साधारण सदस्य: २३० ● संस्थागत सदस्य: ५ ● जुनियर सदस्य: ५०२५ ● युवा सदस्य : ५५९२१ 	<ul style="list-style-type: none"> ● उपशाखा : ४८ ● जुनियर तथा युवा रेडक्रस सर्कल: २४० ● समुदाय स्तरमा युवा रेडक्रस सर्कल: १२ ● समितिहरु : ९ 	<ul style="list-style-type: none"> ● नियमित कर्मचारी : १९ ● करार (विकास) कर्मचारी : १७

श्रोत: नेरेसो कास्की अभिलेख

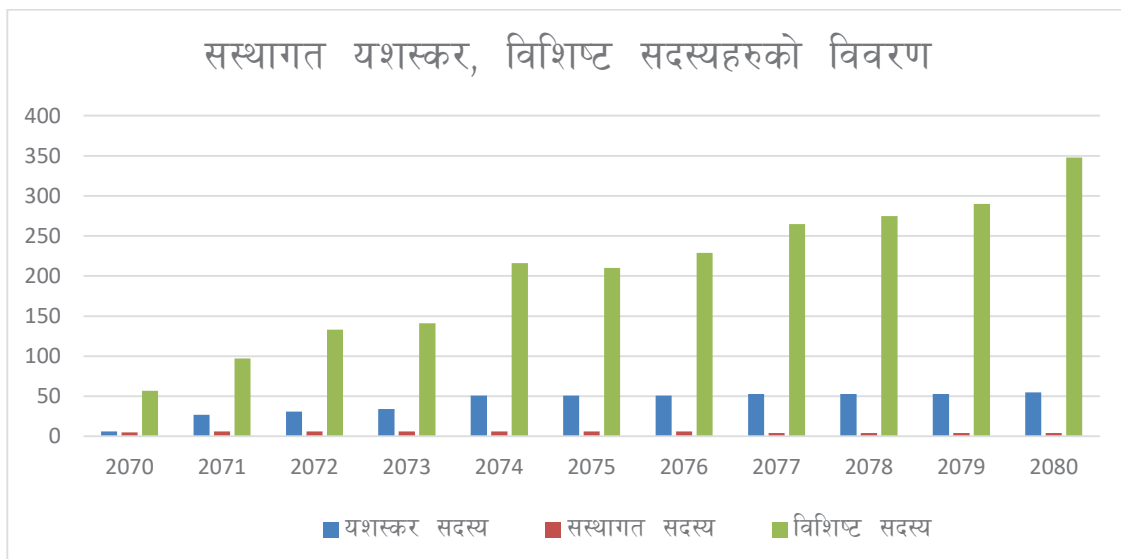
तालिका नं ४.८.१

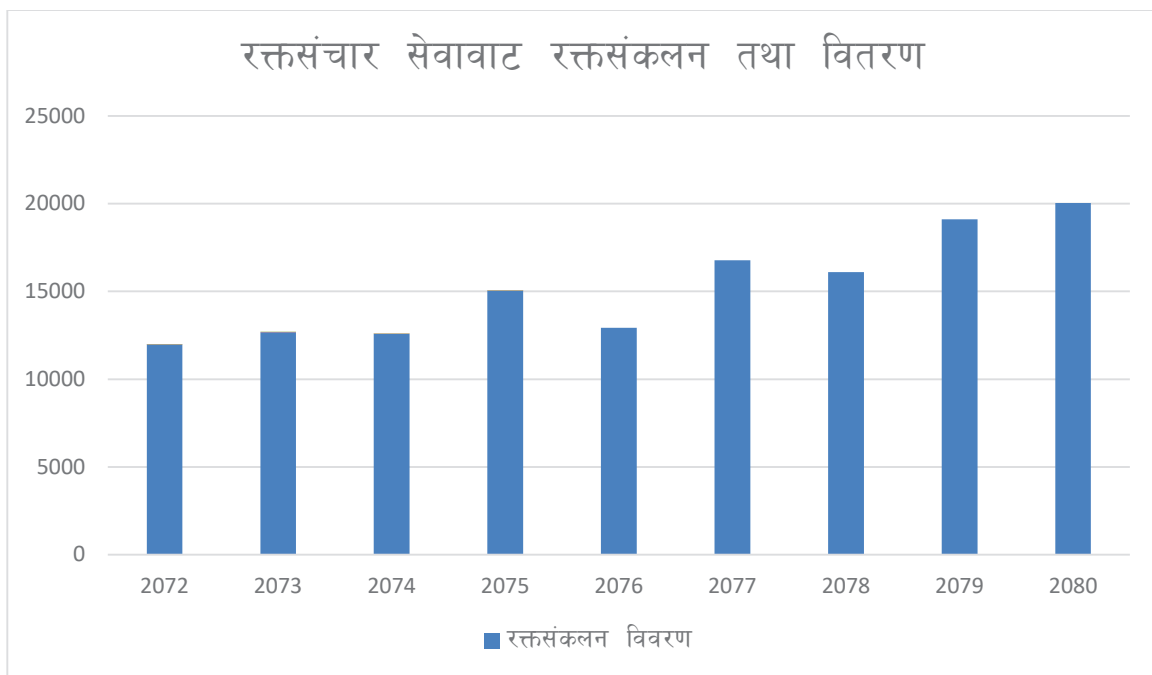
तालिका ३.८.२

तालिका नं ४.८.३

तालिका नं ४.८.४

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

४.९ सहयोगीहरु

कास्की जिल्ला शाखाले निम्न सहयोगी निकायहरु संग सम्बन्ध स्थापित गरी विविध कार्यक्रमहरु संचालन गर्दै आइरहेको छ :

S.N	Programme	Participating Societies/Agencies
1	Water Supply and Sanitation Projects	Unica Foundation, Netherlands
2	Community Based Smokeless Oven Promotion Project	Unica Foundation, Netherlands

५ शाखाको अवस्था विश्लेषण

५.१ वर्तमान सन्दर्भमा अवस्था विश्लेषण

विपद्का गतिविधिलाई केन्द्रमा राखेर नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले सन् १९८४ देखि सन् २०२५ सम्ममा आठ वटा अवधिक योजना माफर्त विपद् प्रतिकार्यलाई प्राथमिकतामा राखी आफ्ना गतिविधिहरूलाई अगाडि वढाएको छ। यसैलाई मार्गदर्शन मानी नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाले विगतका अनुभवलाई संगाल्दै संकटासन्न समुदाय संगै रहेर आफ्ना गतिविधि वढाएको छ। विपद् व्यवस्थापन, रक्तसंचार सेवा तथा सामुदायिक विकासका सबै क्रियाकलापको समन्वयात्मक र प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गरेको छ। यसै गरी प्राकृतिक तथा गैह्र प्राकृतिक विपद् बाट सर्वसाधारणको धन जनको क्षति संगै सार्वजनिक तथा सास्कृतिक सम्पतिको संरक्षण संरक्षणमा राज्यको सहयोगी निकायका रूपमा रहेर काम गरीरहेको छ। अझै पनि विपद्को व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन नसकिएको यथार्थ हामीबाट लुकेको छैन। खासगरी विपद्को भार बहन गर्न सक्ने भौतिक संरचनाको निर्माण र त्यसका लागि मानिसका जीविकोपार्जनका साधनमा सुधार गर्न जनचेतना, क्षमता र सीपको आवश्यकता पर्छ भन्ने मान्यताको विकास समेत हुन नसकेको वास्तविकता भित्र हामी रहेका छौं। त्यसैले विपद् व्यवस्थापनलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, भूउपयोग, कृषि, सामाजिक विकास जस्ता क्षेत्रमा मूलप्रवाहीकरण गर्दै लैजानु नै सुरक्षित भविष्यको निर्माणको प्रयास हुनेछ। नेपालले पनि यस प्रयासलाई संस्थागत गरी उत्थानशील समाजको विकास गर्ने प्रयासलाई तिब्रता दिएको छ। कास्की जिल्लाको जोखिम व्यवस्थापनका लागि तयार भएको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना त्यसैको एक अभिन्न अंगको रूपमा रहेकोछ।

नेपाल जलवायु परिवर्तन र विभिन्न विपद्हरू जस्तै भूकम्प, बाढी, पहिरो, आगलागी, महामारी र लगायतका विपद्हरूबाट अति प्रभावित राष्ट्रको सूचिमा रहेको छ। नेपालका प्राय सबै जिल्ला र पालिकाहरू कुनै न कुनै प्रकोपबाट प्रभावित रहेका छन्। कास्की जिल्ला पनि बहुप्रकोपको दृष्टिबाट उच्च जोखिममा रहेको छ। जिल्लामा पछिल्लो समय जलवायु परिवर्तनको असर देखिन थालेको छ जस्तो तापक्रमको वृद्धि, मौसम जन्य प्रकोपका कारण आएका विपद्हरूले वर्षेनि जन धनको क्षति भएको पाइएको छ। पछिल्लो समय देखिएका विपद्हरू जस्तो पहिरो, चट्याङ्ग, बाढी, नदिकटान, जमिन भासिने, आगलागी, असिना, हावाहुरी, जनावर आतंक, लगायतका प्रकोपबाट प्रभावित रहेको छ।

गण्डकी प्रदेश भौतिक तथा मानव विकास सूचाङ्कका दृष्टिले केही माथि देखिएता पनि कमजोर भू-वनोट, वृद्धो जनसंख्या, वृद्धो सहरीकरणको अवस्था रहेको छ। कास्की जिल्ला विशेष गरी बाढी, आगलागी, पहिरो, हावाहुरी, चट्याङ्ग, सडकदुर्घटना जस्ता विपद्का घटनाबाट प्रभावित हुँदै आएको छ। विज्ञहरूको विश्लेषणअनुसार यस क्षेत्र कुनै पनि समयमा ठूलो भूकम्प जानसक्ने सम्भावना रहेको छ। २०७२ वैशाख १२ र त्यस पछिका पराकम्पनजाँदा पनि यस जिल्लामा कम प्रभाव परेका कारणले पनि भविष्यमा भूकम्पबाट असर पर्नेसक्ने सम्भावना छ। हाल मानिसहरूको भूकम्पीय सुरक्षाप्रति जनचासो न्यून रहेको पाइन्छ। यस सन्दर्भमा विपद् व्यवस्थापन र जोखिम न्यूनीकरणको पट्टितलाई दैनिक व्यवहारमा नै कार्यान्वयन गर्ने परम्पराको विकास गर्नु जरुरी देखिएको छ। पछिल्लो क्रममा विपद् का स्वरूप

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

समेत परिवर्तन भएका छन् जस्तो अत्याधिक वर्षाका कारण आएको बाढी, पहिरो तथा जमिन भासिने तथा भखरै सामान गरीको कोभिड १९ र डेङ्गु जस्ता महामारीका कारण समेत यस जिल्ला प्रभावित भयो ।

जिल्लामा हुने गरेका विभिन्न स्वास्थ्य, सामाजिक, आर्थिक समस्याहरु र प्रमुख विपद्को जोखिमलाई व्यवस्थित गर्दै यसको सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिसम्बन्धी क्रियाकलापलाई समेटेर यो कार्यान्वयन योजना तर्जुमा गरिएको छ । विकासका विषयगत क्षेत्रमा नै जोखिम व्यवस्थापनलाई सुनिश्चित गर्ने प्रयासले प्रकोपका घटनालाई विपद्मा रुपान्तरण हुनबाट नियन्त्रण गरी दिगो विकासको मान्यतालाई बढवा दिनेछ ।

कास्की जिल्लाको विपद्को इतिहास दृष्टिगत गर्ने हो भने विशेष गरी बाढी, पहिरो, असिना, चट्याङ, आगलागी, भुक्षय, हावहुरी, भूकम्प, र महामारी प्रमुख रुपमा देखिन्छन् र पछिल्लो घटनालाई केलाउने हो भने २०७० सालमा सेति नदीमा आएको बाढी, २०७२ सालको लुम्लेको पहिरो, २०७२ कै भूकम्प, २०७४ को रिभान पहिरो, २०७५ को वेगनास तालको दुङ्गा दुर्घटना, २०७९ को विमान दुर्घटना साथै वर्षैनी जमिन भासिनु पछिल्लो समयमा तीव्र रुपमा बढेको सडक दुर्घटनाले समेत यस जिल्लामा असर पुऱ्याएको छ ।

५.२ कास्की जिल्ला शाखाका अवस्था लेखाजोखा

५.२.१ सवल पक्षहरु

- आर्थिक स्थिति तर्फ शाखातर्फको मुद्दति कोषमा ५ करोड १० लाख ।
- प्रादेशिक रक्त संचारको मुद्दति कोषमा ४ करोड १० लाख ।
- कर्मचारीहरुको लागि उपदान तथा विदा खर्च कोषमा १ करोड ४४ लाख ४४ हजार ।
- विपत राहत कोषमा ३० लाख ।
- जुनियर अक्षय कोष ५ लाख ।
- असहाय रक्त सहायता कोषमा १८ लाख ।
- आकस्मिक उपचार कोषमा १० लाख ।
- पोखरा-१७ गुप्तेश्वर गुफा संस्थागत सदस्य ।
- ५ वटा सस्थागत सदस्यहरुले वार्षिक अवद्धता ।
- नियमित रुपमा वार्षिक सटहर भाडा १६ लाख
- एम्बुलेन्स सेवा
- रक्तसंचार सेवा
- कार्यसंचालनका विभिन्न नीति, नियम, निमयमावली, कार्यविधि, निर्देशिकाहरु ।
- सेवाप्रदायी दक्ष कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु ।
- स्वसेवक तथा कर्मचारी सम्मान र पूरस्कार
- सेवा गतिविधिहरु कार्यान्वयन गर्न सक्षम सांगठनिक सञ्जाल ।
- शाखा तथा उपशाखाहरुमा भौतिक सुविधा र पूर्वाधार ।
- स्वयंसेवकहरुलाई विमाको व्यवस्था ।

- सवल तथा क्रियाशील संगठन संजाल ।
- दक्ष तालिम प्राप्त जनशक्ति (FA, PFA, CADRE, DDRT, NDRT, EFA, PS,) , स्थानीय स्तरमा अगुवा कार्यकर्ता, दक्ष कर्मचारी ।
- विभागीय संरचनाको निर्धारण र कर्मचारीको व्यवस्था ।
- नियमित लेखा परीक्षण, भौतिक परिक्षण ।
- विभिन्न उप समितिहरू गठन र परिचालन ।

५.२.२ सुधार गर्नुपर्ने पक्ष

- नेरेसो केन्द्र, लेखापक्षिण तथा नवीकरण नभएका कारण कास्की शाखालाई समेत समस्या ।
- कतिपय उपशाखाहरू आर्थिक रूपले स्वालम्बी हुन नसक्नु ।
- स्वयंसेवक र कर्मचारीमा समन्वयको कमी ।
- कार्यगत एकतामा कमी ।
- सवै सदस्यलाई रेडक्रस सिद्धान्तको ज्ञान दिन नसक्नु ।
- आवश्यक प्रविधि र उपकरणको अभाव ।
- वडा स्तरमा रक्तसंकलन केन्द्र नहुनु ।
- अभिलेखीकरण र भण्डारण व्यवस्थित नहुनु ।

५.२.३ अवसरहरू

- जिल्ला, महानगरपालिका र वडा स्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिमा रेडक्रसको प्रतिनिधित्व वा पदेन सदस्य रहने नीतिगत व्यवस्था हुनु ,
- तालिम प्राप्त दक्ष जनशक्तिको उपलब्धता ,
- भौगोलिक सहजता, पूर्वाधारको विकास र विस्तार भएको अवस्था ,
- रेडक्रसको सवै क्षेत्रमा स्वीकार्यता,
- अन्तराष्ट्रिय, राष्ट्रिय, स्थानीय संघ सस्थासँगको सम्बन्ध,
- रक्तसञ्चार सेवा सञ्चालनमा सरकारी तथा गैर सरकारी निकाय व्यक्ति, सस्थाको सहयोग, वर्ष
- नियमित एम्बुलेन्स सेवा,
- गुणस्तरीय आधुनिक सेवा प्रदान गर्ने रक्तसञ्चार सेवा भवन निर्माण,
- दातृ निकायहरू संगको समन्वयमा विभिन्न परियोजना संचालनमा निख्याता,
- जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयहरूसंग सहयोग, समन्वय र सहकार्य ।

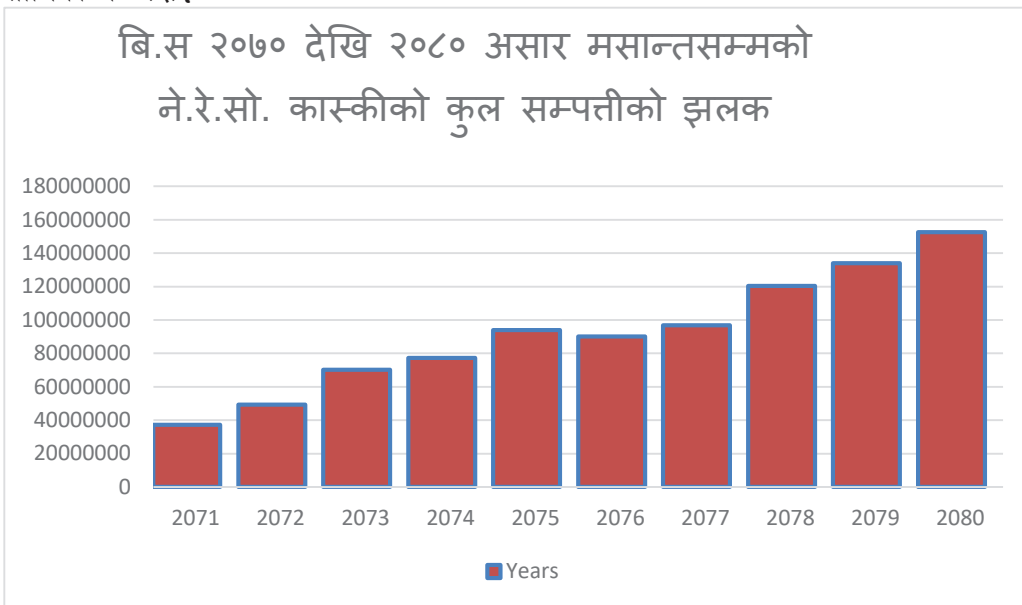
५.२.४ चुनौतीहरू

- महामारी तथा संक्रमणको जोखिम,

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२८

- सगै अव्यस्थित वसोवास
- तालिम प्राप्त जनशक्ति समुदायमा नवस्नु वा विदेशिनु ।
- वैधानिकता ।
- राजनैतिक अस्थिरता ।
- विपद् मा पूर्व अनुमान प्रविधिको अभाव ।
- वढ्दो शहरीकरण र सवारी साधनको संख्यामा भएको वृद्धिहुनु,
- अव्यवस्थित र कमजोर भौतिक संरचना,
- जलवायू परिवर्तनको प्रभाव,
- पहाडी वस्तीहरुमा वर्षेनी वाढी पहिरो जोखिम उच्च
- भूकम्प
- खडेरी तथा आगलागी

५.३ कास्की शाखाको आर्थिक सवलीकरण तालिका नं ४.३.१

५.४ दीर्घकालीन समाधानका उपायहरु

- रेडक्रसका कार्यक्रमहरुलाई आधुनिक सूचना प्रविधिसंग जोड्ने,
- संकटासन्न समुदायको पहिचान गरी क्षमता विकासका गतिविविधि गर्दै जाने,
- वाढी पहिरो, आगलागी भूकम्प, महामारी जन्य रोगहरुको बारेमा सचेतना गराउने,
- उत्थानशील समुदायको निर्माणका लागि प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन,

- चेतना र क्षमताको विकास, जीविकोपार्जन र रोजगारीको प्रवर्द्धन तथा सुरक्षित भौतिक संरचनाको निर्माण गरी उत्थानशील समुदायको विकास गर्ने,
- नियमित कार्यक्रम र उपलब्ध स्रोत बीचमा सन्तुलन,
- गरिव र विपन्न वर्गका मानिसहरूको लागि आयआर्जनको विकल्प सहितको सहयोग,
- तथ्याङ्क अभिलेख व्यवस्थित पाठहरूलाई अभिलेखीकरण (ज्ञान व्यवस्थापन) गरी नयाँ गतिविधिहरू संचालन,
- उपलब्ध साधन र स्रोतहरूको व्यवस्थापन गर्न आवश्यक ठोस योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी केन्द्रीय कार्यालय तथा दातृ निकायको दीर्घकालीन सहयोगका कार्यक्रम संचालन,

५.५ उपलब्धिहरू

- विपद सम्बन्धी कार्ययोजना बनाई सरकारको सहयोगी अङ्गको रूपमा क्रियाशील
- जुनियर तथा यूवा र समुदायको क्षमता विकास गर्ने वेलावेलामा तालिम गोष्ठी अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून, जेनेभा महासन्धि, रेडक्रस ज्ञानको प्रचारप्रसार यसका लागि उपशाखाहरू युवा तथा जुनियर सर्कल, समुदायस्तरमा गोष्ठी, भेला, भेला प्रशिक्षण सञ्चालन,
- रेडक्रस अभियानका अंगहरू, दातृ तथा साभेदार संस्थाहरू सरकारी तथा गैह्रसरकारी संस्थाहरू, निजीक्षेत्र आदिसँग उपयुक्त समन्वय, सहकार्य ।
- सरकारी तथा गैह्रसरकारी निकाय , राष्ट्रिय प्रयोगशाला आदिसँग सहकार्य गरी प्रयोगशालाका लागि चाहिने उपकरणहरूको व्यवस्थापन ।
- सुधारिएको चुल्हो कार्यक्रम संचालन ।
- जीविकोपार्जन कार्यक्रमबाट अति जोखिममा रहेका समुदाय लाभान्वित ।
- युनिका फाउण्डेशन नेदरल्याण्डको आर्थिक सहयोगमा यस शाखाको प्राविधिक सहयोग एवं सञ्चालनमा समुदायमा खानेपानी परियोजना सम्पन्न सगै निरन्तरता ।
- उपशाखाहरूमा विपद् राहत कोष खडा गर्न अभिप्रेरित गरिएको ।
- रेडक्रस आवाज कार्यक्रम मार्फत साप्ताहिकरूपमा रेडियोबाट रेडक्रस गतिविधिहरू प्रसारण ।
- रक्तदाता संघसस्थाको नियमित रक्तदान गर्न क्यालेण्डर निर्माण, रक्तदाता उत्प्रेरणा कार्यक्रम, नयाँ रक्तदाता वृद्धि, परामर्श र रक्तदान गर्ने जस्ता महत्वपूर्ण कार्यहरू संचालन गरिएको ।
- रेडक्रसका नियमित तथा विकासमूलक कार्यक्रमहरूमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउँदै लिएको ।
- विपद् व्यवस्थापन तथा राहत सहयोग कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्न निर्देशिका तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको ।

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

- जुनियर युवा रेडक्रस गतिविधिहरूलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरी विद्यालय तथा समुदायस्तरसम्म रेडक्रसलाई पुऱ्याउने र आपत्कालीन अवस्थामा सेवा दिने कार्य गरिएको ।
- २०७२ वैशाख १२ र २९मा नेपालमा गएको महाभूकम्पबाट प्रभावित गोर्खाको बारपाकमा २४ घण्टा भित्र राहत सामग्री तथा प्राथमिक उपचार सेवा प्रदान । साथै कास्की जिल्ला र अन्य प्रभावित १० जिल्लाहरूमा राहत सामग्री उपलब्ध गराइएको ।
- जिल्लाका कोभिड १९ वाट प्रभावित समुदायलाई सहयोग साथै खोप कार्यक्रमबाट सहयोग ।
- २०८० को जाजरकोटको भूकम्प तथा मौसमी तथा वेमौसमी बाढी, डुवान, तथा पहिरो प्रभावितलाई सहयोग गर्न तत् क्षेत्रका जिल्लाशाखा संग समन्वय गरी सहयोग गरिएको ।
- २०८० र २०८१ मा फैलिएको डेङ्गी संक्रमणमा सघन कार्यक्रम मार्फत समुदायमा जनचेतना गरी सहयोग गरिएको ।

६ दोस्रो पञ्च वर्षीय विकास योजना (सन् २०२५-२०२८)

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखालाई सवल सुदृढ र दीर्घकालीन कार्यक्रमको योजना र कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्यले पहिलो विकास योजनाको अनुभव र नेपाल सरकारको १५ औं विकास योजना, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको आठौं विकास योजना, गण्डकी प्रदेशको पहिलो त्रिवर्षीय योजनालाई आधार मानी दोस्रो विकास योजना २०२५ - २०२९ तयार पारिएको छ । यस योजनामा रेडक्रसको अन्तराष्ट्रिय महासंघले प्रस्ताव गरेका दिगो विकासका लक्ष्य तथा स्थानीय अवसर र चुनौतीलाई नजर गरी विश्लेषण गरिएको छ ।

- क) विभिन्न महामारी तथा मौसमी प्रकोपको विश्लेषण
- ख) खतराको अल्पकरण र पुनर्लाभको सवलकरण (Reducing risks and strengthening resilience)
- ग) खाद्य र पोषणको सुरक्षा (Food and Nutrition Security)
- घ) स्वस्थ जीवनयापन (Healthier Lives)
- ङ) पानी र सरसफाई (Water and sanitation)
- च) बसाइसराई (Migration)
- छ) हिंसा (Violence)

रेडक्रस तथा रेडक्रिसेन्ट सोसाइटीको अन्तराष्ट्रिय महासंघको राणनीति २०३० ले विश्वव्यापी जलवायू र वातावरण सडकट, विकसित संकट र प्रकोप, स्वास्थ्य र भलाईमा बढ्दो अन्तर, वसाइँ सराइ र पहिचान, मूल्यहरु, शक्ति र समावेशी जस्ता विषयलाई मूल चुनौतीको रूपमा लिएको छ । तसर्थ रेडक्रस तथा रेडक्रिसेन्ट सोसाइटीहरुको अन्तराष्ट्रिय महासंघले सदस्य राष्ट्रिय सोसाइटीहरूसंग मिलेर ५ वटा क्षेत्रहरुमा काम गर्ने छ ।

- १ जलवायू र वातावरणीय सडकट
- २ थप विकसित हुदै जाने सडकट र प्रकोप
- ३ स्वस्थ र भलाईमा बढ्दो अन्तर
४. वसाइ सराइ र पहिचान
- ५ मूल्य, शक्ति र समावेशिता

रणनीतिक प्राथमिकताहरु प्राप्त गर्न रेडक्रस तथा रेडक्रिसेन्ट सोसाइटीको अन्तराष्ट्रिय महासंघको सचिवालयले आवश्यक पर्ने परिवर्तन र रुपान्तरणलाई समेट्दै तिनवटा सामर्थ्यता प्रदान गर्ने क्षेत्रमा लगानी गर्ने लक्ष्य निर्धारण गरेको छ ।

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२८

१. संलग्न, नवीकृत प्रभाव (Renewed Influence), नवप्रवर्तन (Innovation) र डिजिटल प्रविधिमा रूपान्तरण हुनेगरी राष्ट्रिय सोसाइटी विकासमा जोड दिइएको छ ।
२. जवाफदेही, चुस्त व्यवस्थापन र समर्थवान् हुनेगरी राष्ट्रिय सोसाइटी विकासमा जोड दिइएको छ ।
३. सदस्यद्वारा विश्वास गरिएको, स्वामित्व लिइएको र महत्व दिएको र राष्ट्रिय सोसाइटी विकासमा जोड दिइएको छ ।

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की जिल्ला शाखाले आफ्नो विकास योजनामा उल्लेखित पक्षहरूका लागि प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाउन Reinforcement the knowledge on organizational development र Able to advocacy in local level on SDG agendas to implement by local bodies (Red Cross and local government units) लागि थप अंगीकार गरेको छ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्कीले मानवीय क्षमता निर्देशन कार्यढाँचा, अन्तरिक र बाह्य कार्य सञ्चालन सन्दर्भ र राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय रेडक्रसका रणनीतिले निर्दिष्ट गरेका विश्वव्यापी चुनौतीहरू दिगो विकासका लक्ष्य, विश्वव्यापी हेग संमेलन २००५-२०१५, आगामी १५ वर्षकालागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि SENDAI कार्यढाँचा २०१५-२०३०, नेरेसोको आठौँ विकास योजना २०२१-२०२५, गण्डकी प्रदेशको द्वितीय आवधिक योजना २०२२-२०२५ नेपालको १५ औँ विकास योजना र कास्की शाखाको पहिलो पंचवर्षीय योजनालाई ध्यानमा राखि योजना गरिएको छ ।

६.१ दूरदृष्टि

रेडक्रसका मूल्य र मान्यता बमोजिम उत्थानशील समुदायको निर्माण एवं प्रविधिको पहुँच सहित प्रभावकारी मानवीय सेवा प्रदान गर्न उन्नत सस्थाका रूपमा विकास गर्ने ।

६.१.२ दूरगामी लक्ष्य

सांगठानिक संजाल एवं साभेदारी मार्फत मानवीय पीडालाई रोकथाम तथा न्यूनीकरण गर्ने ।

६.१.३ सस्थागत मूल्यहरू

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाले आफ्ना गतिविधिहरूमा सामुदायिक संलग्नता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, समावेशिता, सस्थागत सुशासन र तटस्थता अंगीकार गरेको छ ।

६.२ प्राथमिकताका क्षेत्रहरू

आगामी पाँच वर्षको लागि देहायबमोजिमका चार क्षेत्रहरूको पहिचान गरिएको छ । नेपाल रेडक्रस सोसाइटीको रणनीतिक दिशा, नेरेसो गण्डकी प्रदेशको प्राथमिकताका क्षेत्रहरूका आधारमा यी चार क्षेत्रहरूको निर्धारण गरिएको छ ।

१. सुशासन र संगठनात्मक विकास ।

२. संचार तथा मानवीय मुल्य प्रवर्द्धन

३. स्वास्थ्य र समुदायिक हेरचाह ।

४. विपद् र सङ्कट व्यवस्थापन ।

६.३ अपेक्षित उपलब्धिहरू

१. सुशासन सुशासनको माध्यमबाट स्थानीय तहहरूको विकास गर्न सक्ने।
 २. जोखिम सीमाङ्कन गरी उत्थानशील समुदाय निर्माण हुनेछ,
२. **संकटासन्नातामा रहेका समुदायको जीवनयापन गर्ने क्षमतामा अभिवृद्धि हुनेछ।**
१. संकटासन्नातामा परेका समुदायहरूको क्षमता अभिवृद्धि भई सुरक्षित जीवनयापन का कार्यक्रम संचालन हुने।
 २. समुदायलाई क्षमता विकास गरी विपद् पश्चात् समुदायबाट आधारभूत खोज, उदार, राहत कार्य गर्न सक्षम हुनेछ।
 ३. विभिन्न निकायको सहकार्य पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका लागि समुदाय स्वयं कृयाशिल भई उदार, राहत कार्य गर्न सक्षम हुनेछ।

३. सशक्त स्थानीय तहहरूको विकासलाई सुदृश्य, अपेक्षित परिणाम, कार्यक्षेत्र,

सूचक, कार्यतालिकार बजेट

लक्ष्य	सुशासन र संगठन विकास	संचार तथा मानवीय मुल्य प्रवर्द्धन	स्वास्थ्य तथा सामुदायिक हेरचाह	विपद् तथा संकट व्यवस्थापन
	संस्थागत सुशासन कायम गरी सबल संगठानिक संजाल र दक्ष जनशक्तिद्वारा प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्नेछ।	रेडक्रसका आधारभूत सिद्धान्तको परिपालन गरी मानवीय मूल्य र मान्यताको प्रवर्द्धनमा जवाफदेही बन्दै, समावेशीकरण वनाउने,	सामुदायिक समुदायको पहुँच वढाउनुको लागि सामुदायिक कार्यक्रम संचालन गरी सक्षम बन्ने,	विपद्जन्य संकटासन्नाताको पहिचान गरी पूर्वतयारी, अल्पकरण, प्रतिकार्यको माध्यमबाट पुनर्लाभ वाट समुदायलाई उत्थानशील बनाउने

<p>दोस्रो पंच-वर्षीय विकास योजना सन् २०२१-२०२५</p>	<p>वर्षीय विकास योजना सन् २०२१-२०२५</p> <p>भएका निकायले नियमित वैधानिक दायित्व पूरा गर्नेछ ।</p> <p>२. शाखा तथा उपशाखाहरु आत्मनिर्भर भई प्रभावकारी सेवा दिएको हुनेछ।</p> <p>३. दक्ष जनशक्तिको विकास भई प्रभावकारी मानवीय सेवा प्रवाह हुनेछ ।</p>	<p>रेडक्रस निष्पान्तको प्रचार प्रसार र मानवीय सेवा कार्यमा प्रभावकारीता अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।</p> <p>२. रेडक्रस गतिविधिहरुमा समावेशी, जवाफदेहिता र सम्मानजन सहभागिता मार्फत समुदायमा सकारात्मक परिवर्तकालागि योगदान पुऱ्याउनेछ ।</p> <p>३. स्वयंसेवी व्यक्ति र संघ संस्थामार्फत रेडक्रस सम्बन्धी बैठक, भेला, प्रशिक्षण, गोष्ठी आदि संचालन गरिनेछ ।</p>	<p>१. पूर्वतयारी र प्रतिकार्य प्रणालीको निर्माण गर्ने ।</p> <p>२. सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने ।</p> <p>३. समुदायमा आवश्यक पर्ने रगतको आपूर्तिकालागि रक्तदान उत्प्रेरण कार्यक्रमका साथै आधुनिक प्रविधिमाफत रक्तसंकलन तथा उचित भण्डारण गरी प्रभावकारी रक्तसंचार सेवा उपलब्ध गराउने ।</p> <p>जीविकोपार्जन माफत संकटासन्न समुदायमा सहजता आएको हुनेछ,</p>	<p>१. संकटासन्नतामा परेका समुदायको क्षमता अभिवृद्धि</p> <p>२. उल्थाशिल जीवनयापन समुदाय विकास हुनेछ।</p> <p>३. विपद् पश्चात समुदायको आधारभूत खोज उद्धार राहत कार्य गर्न सक्षम हुनेछ ।</p> <p>४. पारस्परिक सहयोगका आधारमा पुनर्स्थापना र पुननिर्माणका लागि समुदाय स्वयंक्रियाशिल हुनेछ ।</p>
--	--	---	--	--

७.१ कार्यान्वयन

लक्ष्य १

सुशासन र सङ्गठन विकास

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की जिल्ला शाखाका गतिविधिलाई प्रभावकारी बनाउन योजनाको कार्यान्वयन लक्ष्यसंग सम्बन्धित क्रियाकलापहरूको प्रभावकारी र नतिजामुखी बनाउँदै सबल व्यवस्थापन, जवाफदेही र सुशासन युक्त प्रशासनिक संयन्त्रको विकास गर्ने उद्देश्य लिएको छ। यसका लागि मानव श्रोत, भौतिक श्रोतको परिचालन गरी व्यवस्थापनका क्षेत्रहरूमा जिल्ला शाखाको सस्थागत सुशासन तथा सबल र सक्षम संगठनात्मक स्वरूप क्षमताको आवश्यक देखिन्छ।

जिल्ला शाखाबाट प्रवाह हुने सवैखालका सेवाहरूमा सामुदायिक संलग्नता, जवाफदेहिता, समावेशिता पारदर्शिताको सिद्धान्तका लागि अंगीकार गर्ने नीति लिइएको छ।

७.१.१ लक्ष्य

शाखा अन्तर्गतका सवै तहहरूमा सस्थागत सुशासन कायम हुने गरी दीगो संगठनिक संजाल र दक्ष जनशक्तिद्वारा प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने

७.१.२ उद्देश्य

१. जिल्ला शाखा र मातहतका निकायहरू (उपशाखा, युरेस, जुरेस) वैधानिक दायित्व निर्वाह गर्न सक्षम बनाउने।
२. शाखा तथा उपशाखाहरू लाई आत्मनिर्भर बनाई प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्ने।
३. दक्ष जनशक्तिको विकास मार्फत प्रभावकारी मानवीय सेवा प्रवाह गराउने।

७.१.३ अपेक्षित परिणाम

१. जिल्ला शाखा र मातहतका ४८ वटा उपशाखा, २० यूरेस, १९६ जुरेसहरूले नियमित गतिविधि र वैधानिक दायित्व पुरा गरेका हुनेछन्।
२. रेडक्रस सञ्जाल आत्मनिर्भर भई ६० प्रतिशत प्रभावकारी सेवा प्रदान भएको हुनेछ।
३. दक्ष मानवीय सेवाका कार्यमा दक्ष जनशक्ति द्वारा प्रभावकारी सेवा प्रवाह भएको हुनेछ।

७.१.४ कार्यक्षेत्रहरू

१ वैधानिक दायित्व

१. नियमित वार्षिक साधारण सभा तथा अधिवेशन,
२. लेखापरीक्षण तथा भौतिक परिक्षण,
३. नियमित बैठक संचालन हुने,

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२८

४ वाषिक योजना, बजेट र कार्यान्वयन,

२ दक्ष जनशक्तिको विकास

१. स्वसेवकको जिम्मेवारी, क्षमता विकास तथा कार्यक्रम सम्वन्धी योजना तथा नीति
२. कर्मचारी नियमावली समय सान्दर्भिक परिमार्जित गर्ने
३. जनशक्तिको क्षमता तथा वृत्ति विकास गर्ने
४. स्वयंसेवक व्यवस्थापन तथा परिचालन
५. गोष्ठी भेला अभिमुखीकरण कार्यक्रम
६. अभिलेख व्यवस्थापन
७. स्वयंसेवकहरुको दुर्घटना विमा तथा अद्यावधिक
८. अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमण

३ रेडक्रस सञ्जालको आत्मनिर्भरता

१. सदस्यता विस्तार
२. शाखाको आयआर्जन भवन निर्माण
३. रक्तसंचार सेवा भवन निर्माण
४. उपशाखा भवन निर्माण
५. उपशाखा हातेमालो (सहयोग) कार्यक्रम
६. शाखा हातेमालो (सहयोग) कार्यक्रम
७. जुनियर युवा हातेमालो (सहयोग) कार्यक्रम
८. प्रवर्द्धानात्मक प्रशिक्षण
९. नयाँ परियोजनाको खोजी तथा संचालन

७.१.५ सूचकहरू

१ वैधानिक दायित्व

१. वार्षिकरूपमा शाखा तथा उपशाखाहरुको जम्मा ४९ वटा वार्षिक साधारण सभा हुनेछन् ।
२. वार्षिकरूपमा शाखा तथा उपशाखा गरी ४९ वटा लेखापरीक्षण तथा भौतिक परीक्षण हुनेछन्
३. वार्षिकरूपमा शाखा तथा उपशाखामा कम्तीमा १२ वटा नियमित बैठक संचालन हुनेछन् ।

२ दक्ष जनशक्तिको विकास

१. स्वसेवक निर्माण तथा परिचालन सम्वन्धी नीति निर्माण गर्नुपर्ने
२. कर्मचारी नियमावली समय सान्दर्भिक परिमार्जित गर्नुपर्ने ।

३. जनशक्तिको क्षमता र वृत्ति विकासका निम्ति वार्षिक रुपमा १ वटा तालिम संचालन गर्ने ।
४. दक्ष जनशक्तिहरुको रोष्टर तयार गर्ने ।
५. वार्षिक रुपमा कम्तीमा १० वटा गोष्ठी/ भेला र अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
६. आवश्यकता अनुसार अभिलेखलाई अद्यावधिक र व्यवस्थापन गर्ने ।
७. ७५ जना स्वयंसेवकहरुको दुर्घटना विमा गर्ने ।
८. वार्षिक रुपमा एकपटक अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमण गर्ने ।
९. अभिलेखलाई प्रविधिमैत्री बनाइ ब्यवस्थित गदै लैजाने ।
१०. युवा सर्कल, जुनियर सर्कलहरुमा सर्कलका सदस्यहरुको वार्षिक ५ वटा क्षमता विकास सम्बन्धी तालिम र ५ वटा प्रतियोगितात्मक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
११. वार्षिक १ जना स्वसेवक तथा १ जना कर्मचारी सम्मान गरिने छ ।

३ रेडक्रस सञ्जालको आत्मनिर्भरता

- १ विशिष्ट, यशस्कर र सस्थागत सदस्यतामामा २० प्रतिशतले वृद्धि गर्ने ।
२. शाखाको आयआर्जन भवन लाई आयमूलक बनाउने,
३. रक्तसंचार सेवा भवन निर्माण र ब्यवस्थापन,
४. २५ वटा उपशाखा भवन निर्माण गर्ने
५. वार्षिक १० वटा उपशाखा हातेमालो (सहयोग) कार्यक्रम
६. वाषिक एउटा शाखा हातेमालो (सहयोग) कार्यक्रम
७. ५ वटा जुनियर युवा हातेमालो (सहयोग) कार्यक्रम
- ८ वार्षिक ५ वटा प्रवर्द्धनात्मक प्रशिक्षण कार्याक्रम
- ९ ५ वटा नयाँ परियोजनाको खोजी तथा संचालन
- १० वार्षिक ६ वटा योजनीका तथा कार्यक्रम सहयोग

७.१.६ कार्यतालिका

क्र.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	१ वैधानिक दायित्व					
	नियमित वार्षिक साधारण सभा तथा अधिवेशन,	√	√	√	√	√
	नियमित वार्षिक साधारण सभा तथा अधिवेशन,	√	√	√	√	√

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

	उपशाखा निर्वाचन	√		√		√
	लेखापरीक्षण तथा भौतिक परिक्षण,	√	√	√	√	√
२	दक्ष जनशक्तिको विकास					
	स्वयंसेवकहरुको नीति निर्माण तहमा पुग्नका लागि न्यूनतम योग्यता निधारण	√	√	√	√	√
	कर्मचारी नियमावली समय सान्दर्भिक परिमार्जित गर्ने	√			√	
	जनशक्तिको क्षमता वृत्ति विकास	√	√	√	√	√
	स्वयंसेवक व्यवस्थापन	√	√	√	√	√
	गोष्ठी भेला अभिमुखीकरण कार्यक्रम शाखा जुनियर तथा युवा गतिविधि मार्फत	√	√	√	√	√
	अभिलेख व्यवस्थापन	√	√	√	√	√
	अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमण	√	√	√	√	√
	स्वयंसेवकहरुको दुर्घटना वीमा	√	√	√	√	√
	युवा सर्कल, जुनियर सर्कलहरुमा सर्कलका सदस्यहरुको वटा क्षमता विकास गतिविधिहरु	√	√	√	√	√

	वार्षिक रुपमा १ स्वसेवक र १ कर्मचारी सम्मान	√	√	√	√	√
३	रेडक्रस सञ्जालको आत्मनिर्भरता					
	सदस्यता विस्तार	√	√	√	√	√
	आयआर्जन भवन निर्माण			√	√	√
	रक्तसंचार सेवा भवन निर्माण	√				
	उपशाखा भवन निर्माण	√	√	√	√	√
	उपशाखा हातेमालो (सहयोग)	√	√	√	√	
	शाखा हातेमालो (सहयोग)	√	√	√	√	√
	जुनियर युवा हातेमालो (सहयोग)	√	√	√	√	√
	प्रवर्द्धनात्मक प्रशिक्षण	√	√	√	√	√
	नयाँ परियोजनाको खोजी तथा संचालन	√	√	√	√	√
योजनिका तथा कार्यक्रम सहयोग	√	√	√	√	√	

७.१.७ बजेट (रु.०००।००)

क्र.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	वैधानिक दायित्व					
	नियमित वार्षिक साधारण सभा तथा अधिवेशन,	४००	३००	४००	३००	४००
	उपशाखा निर्वाचन	२५०		२५०		२५०
	लेखापरीक्षण तथा भौतिक परीक्षण,	५०	६०	६०	७०	७०
	जम्मा	७००	३६०	७१०	३७०	७२०

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२८

२	दक्ष जनशक्तिको विकास					
	स्वसेवकहरुको नीति निर्माण तहमा पुग्नका लागि न्यूनतम योग्यता निधारण	२०	२०	२०	२०	२०
	कर्मचारी नियमावली समय सन्दर्भिक परिमार्जित गर्ने	१०			१०	
	जनशक्तिको क्षमता वृत्ती विकास	५०	५०	५०	५०	५०
	स्वयंसेवक व्यवस्थापन	१००	१००	१००	१००	१००
	गोष्ठी भेला अभिमुखीकरण कार्यक्रम	३००	३००	३५०	३५०	३५०
	अभिलेख व्यवस्थापन	१००	१००	१००	१००	१००
	अध्ययन तथा अवलोकन भ्रमण	२००	२००	२००	२००	२००
	जनशक्तिको उत्तराधिकारी योजना निर्माण	१००	१००	१००	१००	१००
	युवा सर्कल, जुनियर सर्कलहरुमा सर्कलका सदस्यहरुको वटा क्षमता विकास गतिविधिहरु	१००	१००	१००	१००	१००
	स्वयंसेवकहरुको दुर्घटना विमा	१००	१००	१००	१००	१००
	वार्षिक रुपमा १ स्वसेवक र १ कर्मचारी सम्मान	१५	१५	२०	२०	२०
जम्मा		९९५	९८५	८९०	१०००	९९०
३	रेडक्रस सञ्जालको आत्मनिर्भरता					
	सदस्यता विस्तार	५०	५०	५०	५०	५०

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२५

आयआर्जन भवन निर्माण			३००००	३००००	३००००
रक्तसंचार सेवा भवन निर्माण	१००००				
उपशाखा भवन निर्माण	५००	५००	५००	५००	५००
उपशाखा हातेमालो (सहयोग)	५०	५०	२०	१०	०
अन्तर शाखा हातेमालो (सहयोग)	०	३०	३०	३०	३०
जुनियर युवा हातेमालो (सहयोग)	२५	२५	२५	२५	२५
प्रवर्द्धनात्मक प्रशिक्षणा	५००	५००	५००	५००	५००
नयाँ परियोजनाको खोजी तथा संचालन	२००	२००	२००	२००	२००
योजनिका तथा कार्यक्रम सहयोग	१००	१००	१००	१००	१००
जम्मा	११४२५	१४५५	३१४२५	३१४२५	३१४२५

७.२ कार्यान्वयन

लक्ष्य २

संचार तथा मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, कास्की जिल्ला शाखाले आफ्ना समग्र क्रियाकलाप तथा सेवाहरूका माध्यमद्वारा रेडक्रस अभियानको प्रचार प्रसार र चेतना जगाउने साथै सामाजिक समावेशीकरणका पक्षमा र यसको संबर्द्धनका लागि पैरवी गर्नेछ। श्रोत र सुविधा वितरणका समयमा समावेशी तथा लैंगिक आधार र अन्य खालका विभेदहरू हटाउने प्रयत्न गर्नेछ। सीमान्तकृत समुदायको सहभागिता एवं रोजगारीका क्षेत्र तथा निर्णायक भूमिकाका क्षेत्रमा उनीहरूको पहुँच वृद्धि गर्नेतर्फका प्रयासहरू जारी रहनेछन्। रेडक्रस कर्मचारी र स्वयंसेवकहरूबाट विभेद रहित व्यवहारलाई आफ्नो नमूनाका रूपमा प्रस्तुत गर्ने अपेक्षा राखिएको छ जसले सार्वजनिक र निजी संगठनहरू तथा सामान्यतः समुदायमा नै प्रभाव पार्नेछ।

सुरक्षित पहुँच संबर्द्धनका लागि रेडक्रस सिद्धान्तलाई कार्यरूपमा परिणत गर्न रेडक्रस प्रतीकको सहीप्रयोग तथा रेडक्रस प्रतिकप्रति पूर्ण सम्मानको सुनिश्चितताको वकालतका लागि कास्की जिल्ला शाखाका कर्मचारी र स्वयंसेवकहरूले भरमग्दूर प्रयत्न गर्नेछन्।

७.२.१. लक्ष्य

रेडक्रस ज्ञानको प्रचारप्रसार मार्फत आधारभूत सिद्धान्तको आफ्ना संजालमा प्रचार प्रसा तथा कार्यान्वयनद्वारा मानवीय मूल्य र मान्यताको प्रवर्द्धन गरी सामुदायिक संलग्नता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता र समावेशीकरणको मूलधारलाई कार्यान्वयन गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।

७.२.२. उद्देश्य

१. रेडक्रस सिद्धान्तको प्रचार प्रसार द्वारा स्वसेवकको ज्ञान अभिवृद्धि भएको हुनेछ।
२. रेडक्रस गतिविधिहरूमा मानवीय मूल्यको प्रवर्द्धन गर्दै समावेशिता, जवाफदेहिता र सार्थक सहभागिता मार्फत समुदायमा सकारात्मक परिवर्तका लागि योगदान पुऱ्याउनेछ।
३. स्वयंसेवी व्यक्ति र संघ संस्थामार्फत रेडक्रस सम्वन्धी बैठक, भेला, प्रशिक्षण, गोष्ठी आदि संचालन गरिने छ।

७.२.३. अपेक्षित परिणाम

१. जिल्ला शाखा तथा उपशाखामा आवश्यकता अनुसार समिति उपसमिति गठन गर्ने।
२. अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानूनका वारेमा उपशाखामा र विद्यालय स्तरीय युवा तथा जुनियर सर्कलमा र समुदाय स्तरका २० युवा सर्कलमा कार्यक्रम संचालन गर्ने।
३. विभिन्न दिवस,पर्वहरूमा छपा तथा विद्युतीय माध्यमबाट लेखरचना र समाचार प्रकाशन गर्ने
४. त्रैमासिक रूपमा वुलेटिन र वार्षिक रूपमा एक प्रतिवेदन, ५००० वुकलेट, १०००० ब्रोसर, २६८ वटा सिद्धान्तको व्यानर प्रकाशन र प्रचार प्रसार गर्ने।

६.२.४. कार्यक्षेत्र

१ प्रचार प्रसार तथा बकालत

१. रेडक्रस सिद्धान्तको प्रचारप्रसार र उपयोग
२. वार्षिक प्रतिवेदन, त्रैमासिक प्रतिवेदन, श्रव्यदृष्य सामाग्री निर्माण, प्रसारण एवं प्रकाशन
३. रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम
४. रेडक्रस चिन्हको सही प्रयोग अभियान
५. अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून सम्बन्धी सचेतना
६. वेभसाईटमार्फत सूचना प्रणालीलाई अद्यावधिक गर्ने ।
७. सस्थाको आन्तरिक सूचनापाटी मार्फत सूचना प्रकाशन गर्ने ।
८. संचारको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने ।

२ समावेशीकरण

१. सामाजिक समावेशीकरण अभिमुखीकरण
२. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम
३. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति गठन
४. जेष्ठ नागरिक सेवा गृहका लागि वहसपैरवी
५. अपांगता सीपमूलक तथा आयमूलक कार्यक्रम संचालन

७.२.५. सूचक

१ प्रचारप्रसार तथा बकालत

१. सूचना तथा संचारमा पहुँच सम्बन्धि १० वटा प्रशिक्षण
२. पाँच वटा रेडक्रस सिद्धान्तको प्रचारप्रसार र उपयोग प्रशिक्षण
३. पाँच प्रकारका श्रव्यदृष्य सामाग्री निर्माण, प्रसारण एवं प्रकाशन
४. पाँच पटक रेडक्रस चिन्हको प्रयोग अभियान
५. पाँच पटक अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून सम्बन्धी सचेतना

२ समावेशीकरण

१. पाँचपटक सामाजिक समावेशीकरण अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन,
२. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम सम्बन्धी १० वटा तालिम
३. जिल्ला स्तरमा एक वटा र उपशाखामा ४८ वटा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति गठन
४. पाँच वटा अपांगता सीपमूलक तालिम संचालन ।

७.२.६ कार्यतालिका

क.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	प्रचारप्रसार तथा बकालत					
	सुरक्षित पहुँच सम्बन्धि प्रशिक्षण	√	√	√	√	
	रेडक्रस सिद्धान्तको प्रचारप्रसार र उपयोग	√	√	√	√	√
	श्रव्यदृश्य सामग्री निर्माण, प्रसारण एवं प्रकाशन	√	√	√	√	√
	रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम	√	√	√	√	√
	रेडक्रस चिन्हको प्रयोग अभियान	√	√	√	√	√
	अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून सम्बन्धी सचेतना	√	√	√	√	√
	वेभसाइट मार्फत सूचना प्रणालीलाई अद्यावधिक गर्ने ।	√	√	√	√	√
	सस्थाको आन्तरिक सूचनापाटी मार्फत सूचना प्रकाशन गर्ने ।	√	√	√	√	√
२	समावेशीकरण					
	सामाजिक समावेशीकरण अभिमुखीकरण	√	√	√	√	√
	लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम	√	√	√	√	√
	लैगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति गठन	√	√	√	√	√

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२९

जेष्ठ नागरिक सेवा गृहका लागि वैहसपैरवी	√	√	√	√	√
अपांगता सीपमूलक गतिविधि	√	√	√	√	√

७.२.७ बजेट (रु.०००१००)

क्र.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	प्रचारप्रसार तथा बकालत					
	सुरक्षित पहुँच सम्बन्धि प्रशिक्षण	१००	१००	१००	१००	१००
	रेडक्रस सिद्धान्तको प्रचारप्रसार र उपयोग	५०	५०	५०	५०	५०
	रेडक्रस बुलेटिन, वार्षिक प्रतिवेदन, श्रव्य-दृष्य सामाग्री निर्माण, प्रसारण एवं प्रकाशन	२००	२००	२००	२००	२००
	रेडियो तथा टेलिभिजन कार्यक्रम	५०	५०	५०	५०	५०
	रेडक्रस चिन्हको प्रयोग अभियान	२५	२५	२५	२५	२५
	अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून सम्बन्धी सचेतना	१५	१५	१५	१५	१५
	वेभसाइट मार्फत सूचना प्रणालीलाई अद्यावधिक गर्ने	५०	५०	५०	५०	५०
	संस्थाको आन्तरिक सूचनापाटी मार्फत सूचना प्रकाशन गर्ने	१०	१०	१०	१०	१०
	जम्मा	५००	५००	५००	५००	५००
२	समावेशीकरण					

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

सामाजिक समावेशीकरण अभिमुखीकरण कार्यक्रम	२५	२५	२५	२५	२५
लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति गठन / अभिमुखीकरण	१०	१०	१०	१०	१०
लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी तालिम	१००	१००	१००	१००	१००
जेष्ठ नागरिक सेवा गृहका लागि सहयोग		२५	२५	२५	२५
अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि सीपमूलक गतिविधि	७०	७०	७०	७५	७५
जम्मा	२०५	२५५	२३०	२३०	२३०

७.३ कार्यान्वयन

लक्ष्य ३

स्वास्थ्य तथा सामुदायिक विकास

सुरक्षित स्वास्थ्य सेवाको समुदायमा पहुँच पुऱ्याउन नेपाल रेडक्रस सोसाइटी कास्की शाखाले अल्पकालीन तथा दिर्घकालीन योजना तथा कार्यक्रम सम्पन्न गरी लक्षित वर्ग सम्म पुऱ्याउने कार्य गरेको छ । जसको कारण जोखिममा परेका समुदायको स्वास्थ्य तथा जीवन रक्षाको कार्य गरेको छ । विपदमा परेका समुदायहरूलाई सहयोग पुऱ्याउने तथा उनीहरूलाई कमजोर अवस्थाबाट जोगाउने प्रक्रियाद्वारा सामुदायिक राहतलाई सुदृढ गर्दै स्वास्थ्य सेवामा योगदान पुऱ्याउँछ । आकस्मिक प्राथमिक उपचार सेवा, एम्बुलेन्स सेवा, मातृशिशु हेरचाह, रक्तदान एवं आधारभूत स्वास्थ्य उपचारका क्षेत्रमा पहुँच विस्तार गरिनेछ । स्वास्थ्य शिक्षाका माध्यमबाट रोगव्याधी, चोटपटक तथा अपाङ्गता न्यूनीकरण गर्न गतिवधि संचालन गरिनेछ । समुदायमा पिउनयोग्य पानी र सरसफाइ, सुधारिएको चुलो व्यक्तिगत सरसफाइको पहुँचमा वृद्धि गर्नु, संक्रामक अवस्थाल न्यूनीकरणलाई गर्नु, एच्आईभी विरुद्धको लाञ्छना र विभेदको प्रतिबन्ध गर्नु, यौनजन्य तथा प्रजन्तजन्य व्यवहारहरूमा सुरक्षा संबर्द्धन गर्नु, कार्यस्थल, घर तथा सडकको सुरक्षा व्यवस्थामा सुधार गर्नु जस्ता सामाजिक परिचालनसित सम्बन्धित क्रियाकलाप तथा पैरवीलाई लागू गरिनेछ । अस्वस्थता र मृत्युदर न्यूनीकरण गर्न समुदायमा आधारित स्वास्थ्य सेवा विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

सरकारी तथा गैह्र सरकारी निकायहरूसंगको सहकार्यमा दिगो सामुदायिक विकास र स्वास्थ्य संबर्द्धन गर्न सामुदायिक स्वास्थ्य तथा जीविकोपार्जन सुदृढिकरणद्वारासुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहित गर्ने, ज्यादै संकटासन्नताको अवस्थामा रहेको जनताहरूको पहुँचमा वृद्धि गर्ने तथा बहस पैरवी र सामाजिक परिचालनद्वारा जलवायु परिवर्तनका क्षेत्रमा भइरहेको वृद्धि रोक्ने कार्यमा योगदान पुऱ्याउने ।

७.३.१ लक्ष्य

स्वास्थ्यसेवामा समुदायको पहुँच सुनिश्चितता गर्न सामुदायिक विकास कार्यक्रम मार्फत स्वास्थ्य र सम्मुनत समुदायको निर्माणमा सहयोग ।

७.३.२ उद्देश्य

१. विपद जन्य घटनामा स्वास्थ्य तथा जोखिम न्यूनीकरण गर्ने ।
२. समुदायमा कृयाशील भई सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
३. आवश्यक पर्ने रगतको आपूर्तिका लागि रक्तदान उत्प्रेरणा कार्यक्रमका साथै आधुनिक प्रविधिमार्फत रक्तसंकलन तथा उचित भण्डारण गरी प्रभाकारी रक्तसंचार सेवा उपलब्ध गराउने ।
४. आपतकालिन स्वास्थ्य सेवामा समुदायको पहुँचमा वृद्धि गर्ने ।
५. जीविकोपार्जन मार्फत संकटासन्न समुदाय सुखी र सम्मृद्धि ल्याउने ।

७.३.३ अपेक्षित परिणाम

१. सरुवा रोगको रोकथामका निम्ति स्वस्थ निकायहरूसंग समन्वय गरी ५ वटा रोकथाम तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन गतिविधि संचालन गरिएको हुनेछ ।
२. वार्षिक रूपमा १२ वटा रक्तदान सम्बन्धी उत्प्रेरणा कार्यक्रम संचालन गर्ने गरिएको हुनेछ ।
३. वार्षिक रूपमा ४०० वटा संघसस्थाहरुको सहकार्यमा २५ हजार युनिट रक्तसंकलन गर्ने गरिएको हुनेछ।
४. गण्डकी प्रदेश सरकारसंगको समन्वयमा आधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी वार्षिक रूपमा रगत र रगतजन्य पदार्थ गरी ३५००० युनिट रगत निशुल्क वितरण गर्ने गरिएको हुनेछ।
५. अन्य जिल्ला शाखासंग समन्वय गरी रक्तसंकलनका लागि १० वटा समूह निर्माण गर्ने ।
६. स्वास्थ्य निर्देशिका २०७० मा व्यवस्था भएको वि समूहको रक्त सञ्चार केन्द्र संचालन गर्ने गरिएको हुनेछ ।
७. आपतकालिन स्वास्थ्य सेवामा समुदायको पहुँचमा १५ प्रतिशतले बृद्धि भएको हुनेछ ।
८. जीविकोपार्जन मार्फत संकटासन्न समुदायमा पोषण सम्बन्धी १० प्रतिशत सहजता भएको हुनेछ ।

७.३.४ कार्यक्षेत्र

१. स्वास्थ्य पूर्वतयारी र प्रतिकार्य प्रणाली एवं प्रवर्द्धनात्मक सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा

१. हातधुने अभियान, पोषण शिक्षा, वातावरण सचेतना
२. सरसफाई अभियान
३. प्रकाशन प्रसारण तथा प्रचारप्रसार
४. प्राथमिक उपचार स्वसेवक उत्पादन गर्ने
५. एम्बुलेन्स सेवाको स्तरउन्नति

२. समुदायमा माग र आपूर्तिका आधारमा रगतको ब्यवस्थापन

- १ प्रभावकारी र आधुनिक रक्तसंचार सेवा केन्द्रको निर्माण गर्ने
- २ रक्तदान उत्प्रेरणा
- ३ रगत संकलन
- ४ भण्डारण
- ५ प्रशोधन
- ६ वितरण

३. रोकथाम तथा प्रतिरोधात्मक सेवा

१. सामुदायिक प्राथमिक उपचार

२. खोप अभियान
३. आधारभूत स्वास्थ्य सेवा
४. एम्बुलेन्स सेवा
५. मातृ शिशु स्वास्थ्य
६. स्वास्थ्य परीक्षण सेवा
७. नसर्ने रोगको रोकथाम (बाथ, मधुमेह, उच्च रक्तचाप, क्यान्सर आदि)
- ८ सरुवा रोगहरुको रोकथाम र जनचेतना

३. सामुदायिक विकास गतिविधिहरु

१. जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी कार्यक्रम
२. खानेपानी तथा सरसफाइ
३. जीविकोपार्जन कार्यक्रम
- ४ इन्डक्सन चुलो वितरण कार्यक्रम
- ५ धुँवारहित सुधारिएको चुल्हो वितरण तथा जडान कार्यक्रम
६. नसर्ने रोग सम्बन्धी विद्यालय स्तरीय कार्यक्रम

७.३.५ सूचक

१.स्वास्थ्य पूर्वतयारी र प्रतिकार्य प्रणाली एवं प्रवर्द्धनात्मक सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा

१. जोखिम व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्ययोजना तयार
२. विद्यालय तथा समुदायमा हातधुने अभियानबाट पूर्ण रुपमा जनताको व्यवहारमा परिवर्तन ।
३. सरसफाई अभियानबाट ५० प्रतिशत जनताको व्यवहारमा परिवर्तन
४. प्रकाशन प्रसारण तथा प्रचारप्रसारबाट ३५ प्रतिशत जनता लाभान्वित
५. वनसंग समन्वय गरी १२ हजार विरुवा रोप्ने ।
६. कास्की शाखाले संचालन गरेका एम्बुलेन्सहरु मध्ये एउटालाई एम्बुलेन्स निर्देशिका २०७४ वमोजिम ख वर्गमा रुपान्तरण गर्ने ।

२.समुदायमा माग र आपूर्तिका आधारमा रगतको ब्यवस्थापन

१. प्रविधि प्रभावकारी र आधुनिक प्रदेश स्तरको रक्तसंचार रहेको ।
२. वार्षिक १२ वटा रक्तदान उत्प्रेरणा कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
३. वार्षिक ३०००० युनिट रगत संकलन गर्ने ।
४. वार्षिक संकलित रगत र रगतजन्य तत्वहरुको (कम्पोनेटहरु) उचित भण्डारण गर्ने
५. आधुनिक प्रविधि मार्फत् रगतको प्रशोधन गर्ने
६. ५५००० युनिट रगत र रगतजन्य तत्वहरुको वितरण गर्ने ।
७. हाल ३ वटा इकाईमार्फत वितरण भइरहेको रक्तसंचार सेवालाई १० वटा इकाई मार्फत सेवा विस्तार गर्ने ।

३. रोकथाम तथा प्रतिरोधात्मक सेवा

१. सेवा तथा प्रचारात्मक कार्यक्रम
२. सरकारको खोप अभियान कार्यक्रममा सहकार्य र सहयोग ।
३. जिल्ला स्तरमा एउटाआधारभूत स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम संचालन ।
४. जिल्लास्तरमा एउटा सामुदायिक प्राथमिक उपचार कार्यक्रम संचालन ।
५. दशवटा स्वास्थ्य परिक्षण सेवा शिविर संचालन ।
६. वार्षिक २ वटा सरुवा रोगसंग सम्बन्धी जनचेतना मुलक गतिविधि संचालन गर्ने ।
७. वातावरणजन्य महामारीको सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

४. सामुदायिक विकास

१. चार वटा खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
२. पाँच वटा धुवारहित चुल्हो कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
३. तीनवटा जीविकोपार्जन कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- ४ १५ वटा समुदायमा इन्डक्सन चुलो वितरण गर्ने ।
- ५ जिल्लामा १ वटा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- ६ नसर्ने रोग सम्बन्धी १ परियोजना मार्फत विद्यालय स्तरीय कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

७.३.६ कार्यतालिका

क.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	१.स्वास्थ्य पूर्वतयारी र प्रतिकार्य प्रणाली एवं प्रवर्द्धनात्मक सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा					
	हातधुने अभियान, पोषण शिक्षा, वातावरण सचेतना	√	√	√	√	√
	सरसफाई अभियान	√	√	√	√	√
	प्रकाशन प्रसारण तथा प्रचारप्रसार	√	√	√	√	√
	एक सदस्य एक वृक्षारोपण कार्यक्रम	√	√	√	√	√
२. समुदायमा माग र आपुतिका आधारमा रगतको व्यवस्थापन						
१	प्रभावकारी र आधुनिक रक्तसंचार सेवा केन्द्रको निर्माण गर्ने	√	√			
२	रक्तदान उत्प्रेरणा	√	√	√	√	√
३	रगत संकलन	√	√	√	√	√

४	भण्डारण	√	√	√	√	√
५	प्रशोधन	√	√	√	√	√
६	वितरण	√	√	√	√	√
२	रोकथाम तथा प्रतिरोधात्मक सेवा					
	सरकारको खोप अभियान कार्यक्रममा सहकार्य र सहयोग ।	√	√	√	√	√
	सेवा तथा प्रचारात्मक कार्यक्रम	√	√	√	√	√
	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा	√	√	√	√	√
	एम्बुलेन्स सेवा	√	√	√	√	√
	सामुदायिक प्राथमिक उपचार	√	√	√	√	√
	नसर्ने रोगको रोकथाम - बाथ, मधुमेह, उच्च रक्तचाप, क्यान्सर आदि	√	√	√	√	√
	सरुवा रोगहरुको रोकथाम र जनचेतना	√	√	√	√	√
	स्वास्थ्य परीक्षण	√	√	√	√	√
	मातृशिशु सेवा	√	√	√	√	√
३	सामुदायिक विकास					
	खानेपानी तथा सरसफाइ	√	√	√	√	√
	धुँवारिहत चुलो	√	√	√	√	√
	जीविकोपार्जन	√	√	√	√	√
	इन्डक्सन चुलो	√	√	√	√	√
	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी		√			
	नसर्ने रोग सम्बन्धी स्कूल स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम		√	√	√	√

७.३.७ बजेट (रु.०००।००)

क.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	स्वास्थ्य पूर्वतयारी र प्रतिकार्य प्रणाली एवं प्रवर्द्धनात्मक सामुदायिक स्वास्थ्य सेवा					
	सरसफाई अभियान	५०	५०	५०	५०	५०
	प्रकाशन प्रसारण तथा प्रचारप्रसार	१००	१००	१००	१००	१००
	एक रेडक्रस सदस्य एक वृक्षारोपण अभियान	२०	२०	२०	२०	२०
	जम्मा	१७०	१७०	१७०	१७०	१७०
२. समुदायमा माग र आपूर्तिका आधारमा रगत र रगतजन्य पदार्थको ब्यवस्थापन						
	आधुनिक रक्तसंचार सेवा प्रयोगशाला ब्यवस्थापन,	१००००	५०००	५०००	२०००	२०००
	रक्तदाता उत्प्रेरणा	१००	१००	१००	१००	१००
	रगत संकलन, भण्डारण, प्रशोधन वितरण	३२५००	३७५००	३९०००	४२५००	४५०००
	जम्मा	४२६००	४२६००	३९६००	४४६००	४७१००
३	रोकथाम तथा प्रतिरोधात्मक सेवा					
	सरकारको खोप अभियान कार्यक्रममा सहकार्य र सहयोग ।	२५	२५	२५	३०	३०
	सेवा तथा प्रचारात्मक कार्यक्रम	२५	२५	२५	३०	३०
	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा	२५	२५	२५	३०	३०
	एम्बुलेन्स सेवा	१०००	१०५०	११००	१२००	१२५०
	सामुदायिक प्राथमिक उपचार तालिम	१००	१००	१००	१००	१००

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

	नसर्ने रोगको रोकथाम - बाथ, मधुमेह, उच्च रक्तचाप, क्यान्सर आदी	२०	२०	२०	२०	२०
	सरुवा रोगहरुको रोकथाम र जनचेतना	२०	३०	३५	५०	५०
	स्वास्थ्य परिक्षण शिविर	२५	५०	५०	५०	५०
	मातृशिशु सेवा	२०	२०	२०	२०	२०
	जम्मा	१२४०	१३४५	१४००	२५३०	१५८०
३	सामुदायिक विकास					
	खानेपानी तथा सरसफाइ	२००००	२००००	२००००	२००००	२००००
	धुँवारहित चुलो कार्यक्रम	२०००	२०००			
	जीविकोपार्जन कार्यक्रम	५०००	२०००	२०००	२०००	२०००
	इन्डक्सन चुलो			२५००	२५००	३०००
	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी परियोजना	५०००	५०००	५०००	५०००	५०००
	नसर्ने रोग सम्बन्धी स्कूल स्वस्थ प्रवर्द्धन कार्यक्रम		१०००	५०००	५०००	५०००
	जम्मा	३२०००	३३०००	३४०००	३४०००	३४०००

७.४ कार्यान्वयन

लक्ष्य ४ विपद् तथा संकट व्यवस्थापन

नेपाल विपद् जोखिमको दृष्टिकोणले अत्यन्तै संवेदनशील मुलुक भित्र पर्दछ । प्राकृतिक तथा गैह्रप्राकृतिक विपदले वर्षीनि ठुलो संख्यामा धनजनको क्षति पुगेको विगत र सम्भावित जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्नको लागि व्यवस्थित योजना बनाई समुदाय र व्यक्तिहरुको जीवन रक्षाको लागि पहल गर्न तथा उत्थानशील समुदायको पहिचान गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न नेपाल रेडक्रस सोसाइटीले आफ्ना संजाल तथा सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूसंग समन्वय गरी योजना तर्जुमा गरेको छ ।

७.४.१ लक्ष्य

संकटासन्नताको पहिचान गरी पूर्वतयारी, अल्पिकरण, प्रतिकार्य साथै पुनर्लाभ वाट संकटासन्नतामा रहेका समुदायलाई उत्थानशिल बनाउने

७.४.२ उद्देश्य

१. विपद् व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्ययोजना तयार गर्ने
२. संकटासन्नतामा परेका समुदायको पहिचान गरी त्यस्ता समुदायमा रहेका व्यक्तिको क्षमता अभिवृद्धि भई सुरक्षित जीवनयापन गराउने ।
३. उत्थाशील समुदायको निर्माण गर्ने ।
४. विपद् पश्चात समुदायको आधारभूत खोज उद्धार राहत कार्य गर्न सक्षम बनाउने ।
५. पारस्परिक सहयोगका आधारमा पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माणका लागि समुदाय स्वयंक्रियाशील हुन सहयोग गर्ने।

७.४.३ अपेक्षित परिणाम

१. संकटासन्नतामा परेकासमुदायको क्षमता ३८.५ प्रतिशतले अभिवृद्धि भई सुरक्षित जीवनयापन भएको हुनेछ ।
२. विपद् र संकटको अवस्थावाट जीवन बचाउन र संकटासन्नता घटाउन पूर्वतयारी र आपतकालीन प्रतिकार्य क्षमता मजबुद भएको हुनेछ ।
३. विपद् पश्चात समुदायले ३३ प्रतिशत आधारभूत खोज उद्धार राहत कार्य गर्न सक्षम भएको हुनेछन् ।
४. पारस्परिक सहयोगका आधारमा पुनर्लाभका लागि २५ प्रतिशत समुदाय स्वयं क्रियाशील भएको हुनेछन् ।

७.४.४ कार्यक्षेत्र

१. समुदायको क्षमता अभिवृद्धि

१. हरेक उपशाखामा वार्षिक रुपमा विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन सम्वन्धी तालिम,

२. जीआइएस (सडकटासन्नताको) नक्शाडकन,
३. सामुदायिक विपद् अल्पीकरण कार्यक्रम संचालन,
४. सहरी विपद् जोखिम न्यूनिकरण,
५. आन्तरिक बसाइसराइ र यसको प्रभाव,
६. आकस्मिक विपद् राहत कोष स्थापना,
७. राहत सामग्री व्यवस्थापन,
८. विपद् व्यवस्थापन तालिम,
९. संटक व्यवस्थापन,
- १० DDRT, CADRE, ERT तालिम संचालन,
१०. विपद् व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन लागि वहस पैरवी संचालन
११. जिल्ला तथा पालिका स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गर्न र समन्वय र सहयोग ।

२. आधारभूत खोज उद्धार राहत

१. विपद् व्यवस्थापन कार्ययोजना मार्फत अघि वढाउने
२. विपद् प्रतिकार्य समूह निर्माण र क्षमता अभिवृद्धि
३. खोजउद्धार तालिम
४. प्राथमिक उपचार तालिम
५. खोजउद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन
६. राहत सामाग्रीको व्यवस्थापन
७. खोज तथा उद्धार
८. शव व्यवस्थापन

३. पुनर्लाभि

१. खोज तथा उद्धार सेवा
२. पारिवारिक सम्पर्क तथा पूर्णमिलन
३. मनोसामाजिक परामर्श सहयोग
४. पुनर्निर्माण र पुनस्थापना

७.४.५ सूचक

१. संकटासन्नतामा परेका ३८.५ प्रतिशत समुदायको क्षमता अभिवृद्धि भई सुरक्षित जीवनयापन हुनेछ ।
 १. जिल्ला स्तरमा १ र पालिका स्तरमा ५ वटा आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समुह निर्माण ।

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२६

२. जिल्ला स्तरीय जीआइएस अद्यावधिक गर्न सहयोग गर्ने र ५ वटा पालिकाहरूमा जीआइएस (सडकटासन्नताको) नक्शाडकन को विकास ।
३. संकटासन्नतामा रहेका १० वटा समुदायहरूमा सामुदायिक विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन ।
४. विपद् जोखिम न्यूनिकरण सम्बन्धी एकवटा परियोजना संचालन ।
५. संकटासन्न समुदायको जिवीकोपार्जनका लागि जिल्लामा कम्तीमा १५ वटा समुदायहरूमा कार्यक्रम संचालन ।
६. ४८ वटै उपशाखामा विपद् व्यवस्थापन तालिम संचालन ।
७. जिल्ला स्तरमा वार्षिक ५८० परिवारलाई पुग्ने राहत सामग्री व्यवस्थापन (४८ उपशाखाले आफ्नै स्रोतबाट १० परिवार र शाखामा १०० परिवारका लागि व्यवस्था गरिने)
८. जिल्ला स्तरमा ३६० जनालाई विपद् व्यवस्थापनका विभिन्न तालिम प्रदान ।
९. जिल्लामा एउटा आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समूह कार्यदल स्थापना ।
१०. जिल्लाका ५ वटा पालिकाहरूमा ११९ वटा CADRE तालिम संचालन ।
११. जिल्लामा १ वटा DDRT तालिम संचालन ।
१२. विद्यालयमा ५ वटा विपद् व्यवस्थापन प्रशिक्षण तथा कृत्रिम घटना अभ्यास कार्यक्रम संचालन ।
१३. जुनियर तथा युवासर्कलहरूमा वार्षिक १ वटा विपद् व्यवस्थापन र १ वटा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्रशिक्षण ।

२. विपद् र संकटको अवस्थाबाट जीवन वचाउन र संकटासन्नता घटाउन पूर्वतयारी र आपतकालिन प्रतिकार्य क्षमता मजबुद भएको हुनेछ ।

१. प्रत्येक वर्ष १ वटा अपतकालीन प्रतिकार्य तालिम संचालन गर्न ।
२. समुदायमा ५ ठाउँमा अल्पिकरण गतिविधि संचालन गर्न ।
३. सरकारी सरोकारवाला निकायहरूसंग वार्षिक ५ वटा समन्वयात्मक बैठक संचालन गर्न ।
४. जिल्लामा १ वटा विपद् सिकाई तथा सूचना केन्द्रको स्थापना गर्न ।
५. ५ वटै स्थानिय तहको विपद् संकटासन्नता क्षमता विश्लेषण पहिचान गर्न ।
६. कास्की जिल्ला स्थित गाउँपालिका भित्रका १७ उपशाखामा कम्तीमा रु ५०,००० र महानगरपालिकामा रहेका ३१ वटै उपशाखामा कम्तीमा रु १००,००० को आकस्मिक विपद् राहत कोष स्थापना र शाखामा भएको तिसलाखको कोषमा ५ लाख थप गरी ३५ लाख पुऱ्यादै वार्षिक रुपमा २५ प्रतिशत थपिदै गएको ।
७. आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समूहका सदस्यहरूको दुर्घटना वीमाको व्यवस्था गर्न ।

३. विपद् पश्चात समुदायले ३३ प्रतिशत आधारभूत खोज उद्धार राहत कार्य गर्न सक्षम हुनेछ ।

१. जिल्ला स्तरमा ५०० जनालाई खोज उद्धार तालिम प्रदान गर्न ।
२. जिल्ला स्तरमा २५० जनालाई आधारभूत प्राथमिक उपचारको तालिम प्रदान गर्न ।
३. जिल्ला स्तरमा ६ वटा स्थानमा खोजउद्धार गर्न आवश्यक सामग्रीको व्यवस्थापन गर्न ।
३. १००० जनाको खोज तथा उद्धार कार्य गर्न ।
४. १०० जनाको शव व्यवस्थापन कार्यमा सहयोग गर्न ।

४. पारस्परिक सहयोगका आधारमा पूनस्थापना र पुनर्निर्माणका लागि २५ प्रतिशत समुदाय स्वयं क्रियासिल हुनेछ ।

१. ५०० जनालाई खोज सेवा प्रदान गर्न ।
२. १०० जनालाई पारिवारिक मिलन पुनस्थापना गर्न ।
३. १००० जनालाई मनोसामाजिक सहयोग प्रदान गर्न ।
४. समुदायिक पूनस्थापना र समुदायमा पुनर्निर्माण कार्यक्रम संचालन गर्न ।

७.४.६ कार्यतालिका

क्र.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	समुदायको क्षमता अभिवृद्धि					
	जिल्ला स्तरमा १ र पालिका स्तरमा ५ वटा आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समूह निर्माण ।	√				
	जिल्ला स्तरिय जीआइएस अध्यावधिक गर्न सहयोग गर्ने र ५ वटा पालिकाहरुमा (संकटासन्नताको) नक्शाडकनको विकास ।		√			
	संकटासन्नतामा रहेका १० वटा समुदायहरुमा सामुदायिक विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	√	√	√	√	√

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२५

विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी एकवटा परियोजना संचालन गर्ने ।	√	√	√	√	√
संकटासन्न समुदायको जीवीकोपार्जनकालागि जिल्लामा कम्तीमा १५ वटा समुदायहरुमा कार्यक्रम संचालन गर्ने ।		√	√	√	√
४८ उपशाखामा विपद् व्यवस्थापन तालिम संचालन गर्ने ।	√	√	√	√	√
जिल्ला स्तरमा ५८० जनालाई पुग्ने राहत सामग्री व्यवस्थापन (४८ उपशाखामा १० परिवार र शाखामा १०० परिवार)	√	√	√	√	√
जिल्ला स्तरमा ३६० जनालाई विपद् व्यवस्थापनका विभिन्न तालिम प्रदान ।	√	√	√	√	√
जिल्लामा एउटा आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समूह कार्यदल स्थापना गर्ने ।	√	√	√	√	√
जिल्लाका ५ वटा पालिकाहरुमा ११ वटा CADRE तालिम संचालन गर्ने ।	√	√	√	√	√
जिल्लामा २ वटा DDRT तालिम संचालन गर्ने		√		√	

	विद्यालयमा ५ वटा विपद् व्यवस्थापन प्रशिक्षण तथा कृत्रिम घटना अभ्यास कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	√	√	√	√	√
	जुनियर तथा युवासर्कलहरुमा विपद्व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्रशिक्षण ।	√	√	√	√	√
२	आधारभूत खोज,उद्धार र राहत					
	खोज उद्धार तालिम	√	√	√	√	√
	प्राथमिक उपचार तालिम	√	√	√	√	√
	खोजउद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन	√	√	√	√	√
	राहत सामाग्रीको व्यवस्थापन	√	√	√	√	√
	खोज तथा उद्धार कार्य	√	√	√	√	√
	शव व्यवस्थापन	√	√	√	√	√
३	पुनस्थापना र पुननिर्माण					
	१. खोज सेवा	√	√	√	√	√
	२. पारिवारिक पुनमिलन	√	√	√	√	√
	३. मनोसामाजिक सहयोग	√	√	√	√	√
	४. पुननिर्माण र पुनस्थापना		√			
५. पुनर्लाभ		√				

७.४.७ बजेट (रु.०००।००)

क.सं	कार्यक्रम	२०२५	२०२६	२०२७	२०२८	२०२९
१	समुदायको क्षमता अभिवृद्धि					
	जिल्ला स्तरमा १ र पालिका स्तरमा ५ वटा आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समूह निर्माण	२०	२०	२०	२०	२०
	जिल्ला स्तरीय जीआइएस अध्यावधिक गर्न सहयोग गर्ने र ५ वटा पालिकाहरूमा (सङ्कटासन्नताको) नक्शाङ्कनको विकास	५०	५०	५०	५०	५०
	संकटासन्नतामा रहेका १० वटा समुदायहरूमा सामुदायिक विपद् जोखिम न्यूनीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने	२५००	२५००	२५००	२५००	२५००
	संकटासन्न समुदायको जीविकोपार्जनका लागि जिल्लामा कम्तीमा १५ वटा समुदायहरूमा कार्यक्रम संचालन गर्ने	३०००	३०००	३०००	३०००	३०००
	४८ उपशाखामा विपद् व्यवस्थापन तालिम संचालन गर्ने	५००	५००	५००	५००	५००
	जिल्ला स्तरमा वार्षिक ५८० परिवारलाई पुग्ने राहत सामग्री व्यवस्थापन (४८ उपशाखाले आफ्नै स्रोतबाट १० परिवार र शाखामा १०० परिवारका लागि व्यवस्था गरिने)	१०००	१०००	१०००	१०००	१०००
	जिल्लामा ३६० जनालाई विपद् व्यवस्थापन	२००	२००	२००	२००	२००

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२५

	सम्बन्धी तालिम प्रदान					
	जिल्लामा एउटा आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य समुह कार्यदल स्थापना गर्ने	१०	१०	१०	१०	१०
	जिल्लाका ५ वटा पालिकाहरुमा १/१ वटा CADRE तालिम संचालन गर्ने ।	१००	१००	१००	१००	१००
	जिल्लामा २ वटा DDRT तालिम संचालन गर्ने		१००		१००	
	विद्यालयमा ५ वटा विपद् व्यवस्थापन प्रशिक्षण तथा कृत्रिम घटना अभ्यास कार्यक्रम संचालन गर्ने	२५	२५	२५	२५	२५
	जुनियर तथा युवा सर्कलहरुमा विपद् व्यवस्थापन र जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी प्रशिक्षण ।	५०	५०	५०	५०	५०
	जम्मा	७४५५	७५५५	७४५५	७५५५	७४५५
२	आधारभूत खोज उद्धार राहत					
	खोज उद्धार तालिम	१००	१००	१००	१००	१००
	प्राथमिक उपचार तालिम	१००	१००	१००	१००	१००
	खोज तथा उद्धार सामाग्रीको व्यवस्थापन	१००	१००	१००	१००	१००
	खोज तथा उद्धारमा सहयोग	२५	२५	२५	२५	२५
	शव व्यवस्थापन	१००	१००	१००	१००	१००

अनुसूची -१
कार्यसमितिको विवरण

क्र.स	पद	नामथर
०१	सभापति	श्री डण्डराज शर्मा पौडेल
०२	नि.सभापति एवं उप-कोषध्यक्ष नेरेसो केन्द्र	श्री डोलराज पाण्डे
०३	उपसभापति	श्री उर्मिला खड्का भण्डारी
०४	उपसभापति	श्री धर्मराज अधिकारी
०५	मन्त्री	श्री सूरेंद्र गुरुड
०६	कोषाध्यक्ष	श्री सन्तोष अधिकारी
०७	उपमन्त्री	श्री रमा न्यौपाने कोइराला
०८	उपकोषाध्यक्ष	श्री विष्णुप्रसाद भण्डारी
०९	सदस्य	श्री कमलप्रसाद पौडेल
१०	सदस्य	श्री खगेन्द्रराज पराजुली
११	सदस्य	श्री सूवास अधिकारी
१२	सदस्य	श्री चन्द्रप्रसाद सापकोटा
१३	सदस्य	श्री रमेशराज भण्डारी
१४	सदस्य	श्री डिल्लीराम बराल
१५	सदस्य	श्री कालिदास सापकोटा
१६	महिला सदस्य	श्री पार्वती कार्की
१७	महिला सदस्य	श्री बविता सूवेदी
१८	महिला सदस्य	श्री रमा त्रिपाठी
१९	जिल्ला समन्वय समिति, कास्कीका प्रतिनिधि	श्री सीतादेवी विश्वकर्मा
२०	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कास्कीका प्रतिनिधि	
२१	पदेन सदस्य	सुर्यप्रसाद ढकाल

अनुसुचि २ कर्मचारीहरूको विवरण

नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखाका कर्मचारीको नामावली

साधारण तर्फ		
क्र.स.	नम	पद
१	कृष्णप्रसाद कोइराला	कार्यालय प्रमुख । प्रशासकीय अधिकृत
२	गणेश प्रसाद कोइराला	लेखा अधिकृत
३	नवराज भण्डारी	वरिष्ठ प्रशासन सहायक
४	अवतार रोका	कनिष्ठ सहायक
५	शिवराम कार्की	चालक
६	टीकाराम पोखरेल	कार्यालय सहयोगी
७	रणबहादुर रोका	कार्यालय सहयोगी
प्रादेशिक रक्तसंचार सेवा केन्द्रतर्फ		
८	अर्जुन ज्ञवाली	प्राविधिक अधिकृत / रक्तसंचार प्रमुख
९	महेन्द्र के.सी.	वरिष्ठ प्राविधिक
१०	सुनिता लम्साल	वरिष्ठ प्राविधिक
११	यशोधरा दुरा	वरिष्ठ प्राविधिक
१२	सिर्जना वास्तोला	लेखापाल
१३	यमुना के.सी.	नर्स
१४	मन्जु मौरती	ल्याव टेक्निसियन
१५	सुजन लामिछाने	ल्याव टेक्निसियन
१६	अस्मिता पौडेल	ल्याव टेक्निसियन
१७	समीक्षा अधिकारी	नर्स
१८	हेमन्त गुरुङ	ल्याव टेक्निसियन (स्वयंसेवक)
१९	ईन्द्रबहादुर थापा	चालक
२०	ज्ञानु अर्याल	कार्यालय सहयोगी
२१	नारायण थापा	चालक
खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम		
२२	कल्पना ज्ञवाली	कार्यक्रम व्यवस्थापक
२३	सागर गौतम	इन्जिनियर
२४	सुनिता पौडेल	फिल्ड सुपरभाइजर
२५	गोपीलाल तिमिल्सिना	सामुदायिक प्राविधिक
२६	दिपक नाथ भण्डारी	सामुदायिक प्राविधिक
२७	राजकुमारी अधिकारी	सामुदायिक कार्यकर्ता
२८	रामचन्द्र आचार्य	सामुदायिक प्राविधिक

अनुसूची-३

दोस्रो विकास योजना सहजिकरण समिति

संयोजक: श्री डोलराज पाण्डे, निर्वतमान सभापति

सदस्य: श्री विष्णुप्रसाद भण्डारी, उपकोषाध्यक्ष

सदस्य: श्री राजेश कुमार घिमिरे

सदस्य: श्री नवराज भण्डारी,

दोस्रो विकास योजना मस्यौदा निर्माण समिति

संयोजक: श्री विष्णुप्रसाद भण्डारी,

सदस्य: श्री नवराज भण्डारी,

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२५
अनुसूची-४

दोस्रो पञ्च वर्षीय विकास योजना निर्माणमा संलग्न सहभागीहरुको नामावली

क्र.सं.	सहभागीहरुको नाम र थर	पद
१	डण्डराज शर्मा	सभापति
२	डोलराज पाण्डे	नि.सभापति एवं उप-कोषाध्यक्ष नेरेसो केन्द्र
३	उर्मिला खड्का भण्डारी	उपसभापति
४	धर्मराज अधिकारी	उपसभापति
५	सुरेन्द्र गुरुङ्ग	मन्त्री
६	सन्तोष अधिकारी	कोषाध्यक्ष
७	रमा न्यौपाने कोइराला	उपमन्त्री
८	विष्णुप्रसाद भण्डारी	उपकोषाध्यक्ष
९	कमलप्रसाद पौडेल	सदस्य
१०	खगेन्द्रराज पराजुली	सदस्य
११	सुवास अधिकारी	सदस्य
१२	चन्द्रप्रसाद अधिकारी	सदस्य
१३	रमेशराज भण्डारी	सदस्य
१४	डिल्लीराम बराल	सदस्य
१५	कालिदास सापकोटा	सदस्य
१६	पार्वती कार्की	सदस्य
१७	बविता सुवेदी	सदस्य
१८	रमा त्रिपाठी	सदस्य
१९	सितादेवि विश्वकर्मा	सदस्य
२०	खगेन्द्रराज आचार्य	सल्लाहकार
२१	गितादेवी विश्वकर्मा	सभापति, पोखरा २३ उपशाखा
२२	शुक्रराज सापकोटा	सभापति, मादी ३,४,५ र ११ थुमाकोडाँडा उपशाखा
२३	सीता पाण्डे	सभापति, पोखरा ८ उपशाखा
२४	श्रीकान्त पौडेल	शिक्षकनायक, जनप्रीय मा.वि पोखरा ८
२५	कृष्णप्रसाद पौडेल	सचिव, संचार तथा मानवीय मूल्य प्रवर्द्धन समिति
२६	विश्वमोहन पोखेल	सभापति, माछापूच्छ्रे ४ घाचोक
२७	नारायण प्रसाद भण्डारी	सभापति, अन्नपूर्ण १,२,३ ढिकुरपोखरी

दोस्रो पञ्च- वर्षीय विकास योजना सन् २०२५-२०२८

क्र.सं.	सहभागीहरुको नाम र थर	पद
२८	कृष्णलाल वास्तोला उदासी	संरक्षक, राष्ट्रिय मा.वि, पोखरा १
२९	लक्ष्मणप्रसाद कोइराला	गोदाम अधिकृत, नेरेसो केन्द्र
३०	हरिश्चन्द्र शर्मा	सदस्य, स्वास्थ्य समिति
३१	कुशमराज आचार्य	सभापति, पोखरा १२
३२	तिर्थराज न्यौपाने	सभापति, रुपा ७ उपशाखा
३३	मिलन के.सी	सदस्य, विपद् व्यवस्थापन समिति
३४	हरीप्रसाद श्रेष्ठ	सभापति पोखरा १७ उपशाखा
३५	विकास रानाभाट	अध्यक्ष युवा रेडक्रस सर्कल पोखरा २६
३६	राजेशकुमार घिमिरे	पूर्व जिल्ला कार्यसमिति, सदस्य
३७	मोहनसिंह खड्का	तत्कालिन कार्यलय प्रमुख
३८	कृष्णप्रसाद कोइराला	प्रशासकीय अधिकृत
३९	अजुन ज्ञवाली	प्रमुख प्रादेशिक रक्तसंचार सेवा
४०	गणेशप्रसाद कोइराला	लेखा अधिकृत
४१	देवनारायण पौडेल	जिल्ला कार्यक्रम संयोजक जीविकोपार्जन कार्यक्रम
४२	कल्पना ज्ञवाली	कार्यक्रम व्यपस्थापक खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना
४३	सागर गौतम	ईन्जिनियर
४४	नवराज भण्डारी	वरिष्ठ प्रशासन सहायक
४५	आदर्श न्यौपाने	जीविकोपार्जन परामर्शदाता
४६	सुभाष सापकोटा	तत्कालीन फिल्डसुपरभाइजर खानेपानी तथा सरसफाई परियोजना
४७	शिवराम कार्की	चालक

Bibliography

- Nepal Redcross Society, Kaski. (2078/079). *39th Annual Genaral Meeting* . Pokhara: Nepal Redcross Society, Kaski.
- Nepal Redcross Society. (2016-2020). *7th Devlopment plan*. KTM: Nepal Redcross Society.
- Nepal Redcross Society. (2021-2025). *8th Development Plan*. Kathmandu.
- Nepal Redcross Society, Gandaki Province . (2022-2025). *1st Three Year Plan*. Pokhara: Nepal Redcross Society, Gandaki Province .
- Nepal Rescross Society, Kaski. (2016-2020). *1st Five Year Operation plan* . Pokhara: NRCS, Kaski.
- NPC. (2019). *15th Plan 2076/077 - 2080/081*. Kahmandu: Government of Nepal, National Planing Commission.
- Kaski Disaster Prepandes and response plane 2079.